DE
DIECTASI HOMERICA
IMPRIMIS VERBORUM IN -ΑΩ.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

PHILOSOPHORUM ORDINE LIPSIENSI

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

BERNHARDUS MANGOLD

DARMSTADINUS.

LIPSIAE

TYPIS EXPRESSIT I. B. HIRSCHFELD.

CIƆIƆCCCLXXIII.

Caput I.

EA QUAE AD EXPLICANDAM DIECTASIS NATURAM ADHUC PROLATA SUNT A VIRIS DOCTIS RECENSENTUR.

Homericae dialecti eam anomaliam, qua multis in vocibus, si quidem eas cum formis attico sermone probatis comparamus, longae vocali vel diphthongo brevis vel longa ejusdem generis vocalis sive praefixa sive subnexa esse videtur, multi et docti homines cum antiquitatis tum hujus saeculi explicare conati sunt. Quorum illi quidem, qui perversis de linguae natura opinionibus devincti ex attico sermone omnia explanare voluerunt, ut in ceteris ejusmodi quaestionibus fere omnibus, ita in hujus anomaliae natura definienda non errare non potuerunt. Hujus vero aetatis philologi, postquam duorum imprimis virorum illustrium studiis meritisque, Francisci Boppi et Jacobi Grimmi, ad sanum judicium de linguae natura atque indole perducti sunt, ut omnino homericae dialecti quae esset condicio magis magisque cognoverunt, ita etiam in ea, de qua nunc agitur, anomalia explicanda multum profecerunt. Sed variae a viris doctis et quam maxime inter se discrepantes de ea re explicationes prolatae sunt; immo ita caecutire etiam hoc tempore potuerunt nonnulli, ut futiles veterum sententias amplecterentur: quare haud inutile fore putavi, in eam anomaliam, quam vulgo diectasin appellant, denuo inquirere. Qua inquisitione etsi — quod tam saepe in his quaestionibus difficillimis accidit — non ad eum finem perveniemus, ut affirmare possimus, jam nullum locum datum esse dubita-

tionibus: rei difficultati cedendum erit, dummodo omnium rationibus quasi in uno conspectu positis accurateque examinatis nostram sententiam majorem habere probabilitatem quam ceterorum demonstrasse videamur.

In hoc vero examine, ut par est, ab antiquitate exordior, quamquam ad diectasis naturam bene intellegendam eam nihil valere jam indicavi. Illorum autem temporum grammatici cum in aliis vocibus, e. g. in *φόως*, *θόωκος*, *θέειον*, tum in verbis contractis in *-αω* desinentibus diectasin agnoverunt: sed alii aliter illas formas explicare conati sunt. Ut explicationes minus tritas omittam — velut Eustath. 30, 40, qui *παρενθέσει*, schol. Hes. Opp. 179, qui *προςθήκῃ* illas verborum formas e contractis factas, schol. *Ξ* 229, qui *Ἀθόω* vocem *παρεκτάσει ποιητικῇ* ex *Ἄθω* dilatatam esse vult, — duplex anomaliae traditur definitio: modo enim pleonasmus poeticus, modo diaeresis vel dialysis vocatur.

Atque primus audiendus est Herodianus (cf. Lentz. praef. XCIII). Is ad vocabulum *φόως* explicandum haec profert (II, 307 L.): *πλεονασμὸν ἔπαθε τὸ φόως ἢ διαίρεσιν; καὶ τί διαφέρει διαίρεσις πλεονασμοῦ; ὅτι ὁ μὲν πλεονασμὸς τὸν οἰκεῖον τόνον φυλάττει, ὥρων ἑώρων, ἥνδανε ἑήνδανε· τὸ δὲ φόως ἐπειδὴ τὸν οἰκεῖον τόνον οὐκ ἐφύλαξεν, δηλονότι διαίρεσιν ἔπαθεν.* Cf. etiam II, 49 (schol. ad *E* 256), 62 (ad *Θ* 557), 104 (ad *P* 65), 142 (ad *ε* 129), 144 (ad *ε* 377), 308 (ad *E* 326). Ejusdem doctrina commemoratur in E. M. 614, 34 (II, 172 L.), quacum consentiunt Steph. Byz. 404, 5 (II, 308 L.), E. M. 637, 39 (Lob. Rhem. 187).

Sed Herodianus, solius accentus illorum vocabulorum ratione habita praeque eo ceteris omnibus neglectis, minus bene *διαίρεσιν* illam anomaliam dicit: hac enim notione a ceteris alia quaedam anomalia significabatur (cf. Lob. Rhem. 188), scilicet ea, qua longae vocales vel diphthongi duarum vocalium complexione ortae in singulas rursus vocales dissolvebantur, e. g. *δέελον* diaeresi ex *δῆλον*

factum (schol. *K* 466) ex Aristarchi opinione (Lehrs. Arist.[2] 315), multa alia. Qua de causa Herodiani regulae obnititur schol. *μ* 417: *θεεῖον· εἴ γε ἀπὸ τοῦ θείου διαίρεσις, διὰ τί τὸ θεεῖον διὰ διφθόγγου; φαμὲν ὅτι πλεονασμός ἐστι τοῦ ε, ὡς εἷς ἕεις.* Quocum consentientes plerique verborum in -*αω* quoque anomaliam *πλεονασμόν* vocant, velut schol. *A* 104, *Δ* 1, E. M. 633, 12 (*ἀπὸ τοῦ ὁράοιτε ὁρῷτε καὶ πλεονασμῷ ὁρόωτε*), 178, 33. 452, 50 (cf. Lob. l. c.), 113, 49. 347, 9. 220, 9. Choer. 294, 18 (II, 309 L.), cui assentitur Lob. El. II, 122, denique auctor epimer. I, 14 (II, 307 L.), qui haec addit: *καί ἐστι τὸ μὲν ἓν ᾰ πρὸ τέλους βραχύ, τὸ δὲ ᾱ τὸ ἐπὶ τέλους μακρόν, ἐπειδὴ κανών ἐστιν ὁ λέγων, ὅτι πᾶσα συλλαβὴ πλεονάζουσα βραχυτέρα θέλει εἶναι τῆς ἐν ᾗ πλεονάζει συλλαβῆς.*

Eodem fere modo de pleonasmo vel simili quadam affectione ei, qui Homerum imitantur, cogitasse videntur. Anxie vero — quod quidem pertinet ad verba in -*αω* — in eis tantum formis pleonasmum admittunt, in quibus etiam Homerus putabatur eum admisisse. Scilicet ea tantum condicione apud hunc diectasis usu venit, ut posterior e duabus vocalibus aut natura aut positione longa sit. Pauca sane apud posteriores inveniuntur, quae hos regulae fines migrent: Quint. 1, 420 *ὁράᾱτε*, Oppian. Cyn. 3, 67. Orph. fr. 2, 12 *εἰσοράᾱται*, Nic. Al. 221 *βρυκανάᾱται*, Sibyll. 5, 125, 171 *μηχανάᾱται*, Secund. in Brunck. Anal. III p. 5 *ἐξελάᾱτε* (cf. Lob. Rhem. 184 sq.). Praeterea nonnullarum formarum scriptura apud illos non eadem est quae nostrorum Homeri exemplarium. Cum enim in his, si prior vocalis *ω* producta sit, altero loco *o* scribatur, apud illos modo *o* modo *ω* invenitur: ita apud Apollonium legitur *μαιμώωντες* 4, 219, *μαιμώωντι* 4, 1544, *μενοινώωντας* 4, 1255, sed *ἀμώοντας* 3, 1187; apud Oppianum *αὐδώωνται* Hal. 1, 378. 776, *ὁρμώωνται* 1, 598, sed *μαιμώοντας* 4, 93. 5, 375, *πεινώοντα* 5, 50, *συνηβώοντας* 5, 471; apud Manethonem *λυσσώοντες* 1, 244; apud Quintum *μαιμώωντες* 1, 177. 2, 110. 454. 4, 241. 342. 5, 271. 6, 194. 478. 8, 46. 13, 79, *μαιμώωντι* 1, 620.

2, 213. 286. 3, 307. 6, 460. 7, 99. 525, *ἡβώωντι* 2, 328, *μαιμώωντα* 3, 20. 6, 217. 10, 103. 11, 475, *μαιμώωντας* 10, 113. 14, 16, *λιχμώωντες* 5, 40. 6, 200. 12, 458, sed *μνώοντο* 8, 359. 11, 128. 164.; in Orph. Argon. *μαιμώοντες* 419, *μνώοντο* 625; apud Dionys. Per. *μαιμώωντο* 1156; in Nonni Dionys. *ἡβώοντα* 2, 649, *διψώοντες* (*διψώωντες* Graefius, ut solet, v. Köchl. Comm. crit. p. LVII) 13, 265. 17, 114, *λιχμώοντες* 22, 30, *λιχμώοντας* 32, 140, *ἡβώοντας* 24, 188, *αὐχμώοντα* 26, 108. 35, 119. 47, 153, *λυσσώοντι* 30, 56. 40, 87, *ἀμώοντα* 35, 267; apud Tzetz. *μαιμώωντα* Hom. 103. Has vero formas illi non sine auctoritate scripserunt. Est enim paucis Odysseae locis nonnullorum librorum scriptura *ἡβώωντες* *κ* 6, *γελώωντες* *σ* 111 et *υ* 390 (v. La Roche); atque ex hoc scholio ad *I* 446: *ἡβώοντα· οὕτως διὰ τοῦ ω καὶ ο αἱ Ἀριστάρχου* colligitur, fuisse qui etiam apud Homerum *ἡβώωντα* scriberent. Quos apparet non *ο* pleonasmo subnexam vocali *ω*, sed *ο* praefixam (ut in *ὁρόωντα*) atque tum productam esse putavisse; qua ratione etiam *ἡβώωσα* ortum esse videtur scholiastae ad *δ* 1.

Adeo autem illi poetae vetusto colore pellecti distractas formas adamarunt, ut, cum contractarum formarum numerus apud Homerum aliquantulum (si quidem 241 *ηὔδα* non numeramus), in hymnis homericis autem et apud Hesiodum plus duplo major sit quam distractarum, apud Apollonium et Quintum e contrario harum numerus fere triplo, apud Aratum et Oppianum quadruplo, apud Nonnum sextuplo major sit quam contractarum, immo apud Nicandrum triginta sex exempla diectasis, unum tantum contractionis inveniantur.

Ex eis qui his temporibus diectasis naturam explanare studuerunt, I. Bekkerus in Homeri editionis Wolfianae censura („Jen. A. L. Z. 1809" = „Hom. Bl." I, 46 sqq.) eam esse naturam anomaliae sibi persuasit, ut longae vocali contractione ortae brevis vel, si metrum flagitaret, longa ejusdem generis quasi quaedam anacrusis anteponeretur. Eodem fere modo Buttmannus gr. gr. § 105, adn. 4

diectasis notionem definivit, in eo sane aliquantum progressus, quod et diserte docuit, non metri causa ubique poetas talia formare solitos esse, sed vocali tantum contractione ortae brevem vel longam ejusdem generis anteposuisse (Lexil. II, 105), et bene intellexit, non in omnibus verborum in -αω formis diectasin admitti; sed quod ᾱ ante τ distrahi non posse in αᾱ contendit in Lexil. I, 9. 129. 300, erravit; nam apud Hesiodum quidem Opp. 241 invenitur conjunctivus μηχανάᾱται (pro μηχανάηται), e Buttmanni disciplina e μηχανᾶται distractus. Praeterea immerito idem ἄαται Hes. Sc. 101 mutavit in ἆται (Lexil. l. c., gr. gr. I, 497); sed dubito, cum Göttlingio „Allg. L. v. gr. Acc." 99 sq. ex ἄεται assimulatione i. e. secundum Buttmannum distractione factum, an cum Sonnio K. Z. XIII, 418 ab ἄαμαι (ἄϝαμαι, ut ἔραμαι) derivatum esse credam.

His statim adjungi oportet La Rochi sententiam, qui, quamquam per decem lustra multi et summi homines docti acriter studuerunt, ut lux fieret in rebus grammaticis atque sana linguae cognitio invalesceret, tamen luce spreta in veterum illas tenebras praecipitat docetque haec „Hom. Textkr." 310: „bei den Verbis auf -αω tritt regelmaessig Contraction ein und wird dem durch Zusammenziehung entstandenen langen Vocal der gleiche, einerlei ob lang oder kurz, vorgeschlagen oder nachgesetzt."

Item Herzogius „Bildungsgesch. d. gr. u. l. Spr." Lps. 1871 p. 146 in antiqua doctrina perseverat, neque minus Westphalius „Method. Gr." II, 84, quod satis mirari non possum, quoniam ipse antea „Griech. Metr." I, 67. 281 acerrimus poeticae istius licentiae castigator exstitit („die Poesie hat sich so wenig erlaubt, die Quantität des Vocals zu ändern, wie die sonstige Form des Worts und der Flexionsendungen umzugestalten").

Haud opus esse puto hanc sententiam argumentis refutare, cum hodie periti fere omnes eam reprobent et spernant. Atque ego, etiamsi Homero omnia licita fuisse in syllabis producendis vel corripiendis concedendum esset,

tamen distractione illa eum non minorem risum moturum fuisse Graecis credo, quam nobis nostros si dixissent:

„Seiei gegrüsst, o Beerg, mit rööthlich strahlendem Gipfel“
vel „Haabe Stadt und Strasse niie so still geseehen.“

Hi omnes igitur mira illa veterum de vocalibus divulsis doctrina se liberare non potuerunt. Liberavit vero sese Goettlingius „Allg. L. v. gr. Acc.“ 97 sqq., qui primus cogitari non posse de poetica licentia, sed ita accipiendas esse formas illas, ut assimulatione vocalium et εὐχετάεις in εὐχετάᾳς et ὁράοντα in ὁρόωντα mutata esse putaremus, optime atque diserte edocuit. Quam assimulationem si agnoscimus, non possumus, quin ὁρῶ ex ὁρόω ortum neque, id quod voluerunt veteres et recentiorum quos nominavi, ὁρόω ex ὁρῶ distractum esse putemus.

Hanc viam a Goettlingio egregie munitam plerique ingressi etiam longius progredi potuerunt, de quibus priusquam referam, ceterorum opiniones, qui quidem aliis viis ad cognitionis veritatem se perventuros esse putabant, examinandae atque recensendae sunt.

Ac Mehlhornius gr. gr. 94 quidem quamquam distractionis nomen („Zerdehnung“) a Buttmanno, quod sciam, inventum ipse servat, aliter rem sibi fingit atque ille. Habet enim haec: „sie (sc. vocales) sind beide flüssig, beide möglicherweise lang oder kurz, und der ganze Prozess ist zwar merkwürdig genug, aber doch gar nicht unnatürlich bei einem Dichter, der so frei über die Vocallängen schaltet. Hier ist nämlich weiter nichts, als eine bis zu zwei Sylben gesteigerte Verlängerung.“ In quibus mire sibi ipse obloquitur: initio enim enuntiationis de duabus vocalibus, in fine de una valde producta verba facit. Ita autem Mehlhornius anomaliam explicandam censuisse videtur: longam vocalem contractione effectam adeo produci posse a poeta, ut trium vel quattuor morarum vice fungeretur. Ad eandem fere sententiam pervenit Sonnius, qui K. Z. XIII, 414 sqq. subtilibus sane atque sagacibus de diectasis natura con-

jecturis prolatis[1]) summam disputationis his complectitur p. 417: „Was man daher als epische diectasis, distraction, zerdehnung darzustellen pflegt, reduciert sich unserer meinung nach auf den metrisch-orthographischen ausdruck der weise, wie je nach der grundform die contractionssilbe zwischen drei und vier moren schwankt.“ Sunt vero certissima argumenta, quibus haec Mehlhorni et Sonni sententia plane refellatur.

Nam ea de re, quod interdum fit in carminibus melicis modorum musicorum vi, ut syllaba ad trium morarum mensuram usque producatur, concludere apud epicos quoque huic productioni locum esse datum audacius est. Immo ne concineret quidem haec homerica productio cum illis melicorum. Apud eos enim cum semper syllaba illa valde producta ab arsi incipiat, tum ad thesin defluat, apud hunc e contrario plerumque (e. g. in *ὁρόωντα*) a thesi incipit, tum ad arsin effertur. Sed, ut talem productionem fieri posse concedam, in versibus heroicis factam esse sine ulla dubitatione nego. Nam profecto nullo modo syllabis istis inductis stare potest rhythmus. Qui enim claudi potest hexameter his syllabis _ ◡ — ◡? Ita nimirum comparatus esset finis multorum versuum, e. g. *Z* 322: *τόξ᾽ ἁφῶντα*, *H* 214 *εἰςορῶντες*, *ϑ* 561 *ἐκπερῶσιν*, *ο* 456 *ἐμπολῶντο*.

Porro quid de his versibus dicemus?

Γ 43: *ἦ που καγχαλῶσι κάρη κομῶντες Ἀχαιοί*

H 448: *οὐχ ὁρᾷς, ὅτι δ᾽ αὖτε κάρη κομῶντες Ἀχαιοί*

---

[1]) Quod linguam cum rerum natura in materia transformanda nullam atomum amittente comparat, ei adstipulari non possum. Ea enim maxima est differentia, quod, cum in naturae progressione nihil amittatur, linguae progressio eo potissimum fit, ut a pristinis formis aliquid et rursus aliquid dematur atque oblitteretur. Ea vero causa est haud levissima, qua adigamur, ut linguarum disciplinam non physicis, sed historicis, ut ita dicam, disciplinis adnumeremus. Itaque si longa vocalis cum alia longa vel brevi contrahitur, non existit vocalis longior quam longa, sed una longa. Praeterea immerito Sonnius contendit *ὁρῶντο* et *ὁρᾶσϑαι* aliquid amisisse: et ante et post contractionem duae sunt morae: *ὁραοντο*, *ὁραεσϑαι* — *ὁρωντο*, *ὁρασϑαι*.

μ 95: αὐτοῦ δ' ἰχθυᾷ σκόπελον περιμαιμῶσα.

Quis est, qui in his versuum monstris etiam hexametros agnoscat?

Tum vero cur illae tantum vocales trium morarum mensuram servarunt? quidni etiam aliae? Nempe ῃ et ῳ semper contractione quadam trium morarum sunt effectae; quidni ergo λυέῃ, νικησέῃ, ὀρδέῃ, ἀνθρωπόῳ?
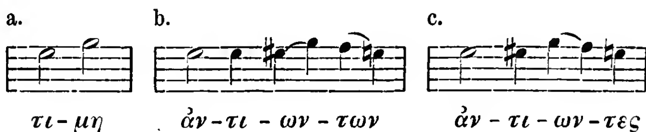
Mehlhorni et Sonni sententiae cum jam dudum (illius a. 1845, hujus a. 1864) publici juris factae sint, miror, quod Bertholdus Suhlius, qui nuperrime a. 1872 diectasis naturam explicare studuit, libellum suum inscripsit: „eine neue Erklärung der sogen. epischen Zerdehnung.“ Videas quam sit eadem haec nova explicatio ac Mehlhorni Sonnique: „Der durch Contraction entstehende Eine ganz lange Vocal reicht bei Homer nicht nur für die nur acutische Länge fordernde Arsis, sondern auch noch für die halbe und wenn Position hinzutritt für die ganze Thesis dazu aus.“

Quae igitur de vocali ista valde producta contra Mehlhornium et Sonnium protuli, contra Suhlium quoque disputata sunt. Sed aliter hic sententiam suam stabilire conatus est atque illi. Differentiam enim intercedere contendit inter longas vocales acutas et circumflexas eam, ut e. g. τὸ κῆρ longiorem haberet η quam ἡ κήρ, εἷς longiorem ει quam εἵς. Quam sententiam (primum prolatam in ejus gramm. gr. in us. schol. ed. Lps. 1870, p. 3) facere non possum quin perversissimam censeam. Cum rationes ad comprobandum decretum suum nullas nobiscum communicarit, refutare supersedere potuissemus. Sed cum verendum sit, ne pro falsis de accentu graeco opinionibus pervulgatis Suhli ista differentia multis arrideat, paullo diutius in ea mihi commorandum esse putavi.

Ac primum quidem — ut omittam, veteres de istiusmodi differentia nihil compertum habuisse — magno in errore versatur, qui ipsius accentus vi syllabam produci posse credat. Nam, cum nos Germani eam syllabam, quam

prae ceteris audiri velimus, majore vi vel, ut cum physiologis loquar, fortiore respiratione pronuntiemus, de Graecorum accentibus longe aliter statuendum est. Ei enim, ut jam nomine *προςῳδία* (*accentus*) discimus, non alia de causa signa illa appingebant quam ut indicarent, qua vocis quasi modulatione pronuntianda essent vocabula. Cf. quae subtilissime hac de re disseruit Hadleyus in Curt. „Stud.“ V, 409 sqq.

Sufficiebat autem eas syllabas signis notare, quae voce acuta quasi canebantur. Jam syllaba longa, quae accentu distinguitur, triplici modo pronuntiari potest. Aut enim tota syllaba uno eodemque sono acuto canitur (*προςῳδία ὀξεῖα*), e. g. *εἵς*, *τιμή* (a), aut priore syllabae parte fusce edita in posteriore demum parte vox ad sonum illum acutum effertur (qui accentus non minus quam qui vulgo circumflexus vocatur, in vocis flexione positus est, quare veterum quidam, ut Glaucus Samius, eum proprio nomine *ἀντανακλωμένην* dixerunt), e. g. *ἀντια-όντων*, *ἀντιώντων* (b), aut prior syllabae pars sono acuto canitur, in posteriore parte ad paullo graviorem sonum deflectitur vox (*περισπωμένη*), e. g. *ἀντιά-οντες*, *ἀντιῶντες* (c):



Quibus apparet prorsus sufficere ad vocem tali modo flectendam, i. e. ad circumflexum ponendum duarum morarum syllabam nullamque esse causam, cur syllabas circumflexas ab initio trium morarum mensuram habuisse credamus. Jam cum circumflexus nihil aliud sit nisi signum melodiae, qua vox canatur, luculentissime apparet, solius hujus signi vi syllabam produci non posse. Hoc enim si sumeres, consequeretur, unumquemque sonum, quo acutiore voce ederetur, eo longiorem esse.

Posterioribus sane temporibus, ut imprimis ex versibus politicis cognoscitur, alia eaque ad nostram propius accedente ratione syllabas accentu instructas pronuntiabant. Tum autem fortiore respiratione non solum syllabae circumflexae, verum eodem modo etiam acutae producebantur.

Deinde vero Suhli lex prorsus vagatur. De syllabis tantum accentu praeditis loquitur, de aliis nihil nos docet. Quomodo ergo pronuntiabimus *ω* in *ἄνθρωπος*, *ι* in *τιμή*, *η* in *πολίτης*? Suntne hae vocales „acute longae“ an „prorsus longae“? Id enim non comperimus ex hac ejus regula — „die langen Vocale zerfallen in 2 Klassen, 1) diejenigen, welche, wenn sie betont sind, den Akut haben und daher akutisch lang genannt werden mögen, 2) diejenigen, welche, wenn sie betont sind, den Circumflex haben; diese mögen ganz lang heissen.“

Tum ut longas vocales ultra duarum morarum mensuram produci concedamus, diphthongi, quae e duobus sonis componantur, nullo modo mensuram naturalem excedere possunt, quod physiologicis quoque rationibus probatur. Nam e. g. *εἶς* si per amplius temporis spatium pronuntiare voles quam *εἵς*, necessario edes aut *ῆ̄ς* aut *ἕι̅ς*.

Postremo vero num ullam habet probabilitatis speciem, Graecos in harum vocum flexione: *γλῶττα* — *γλώττης* — *γλῶτταν*, *τιμή* — *τιμῆς* — *τιμήν*, *πολίτης* — *πολῖται* — *πολίταις* vocales *η ω ι* modo duarum modo trium morarum mensura pronuntiasse? Vereor, ut cuiquam hoc persuadeat Suhlius.

Sed ut ad formas distractas redeamus, ad quas explicandas is totam hanc doctrinam excogitaverit, ne harum quidem distractiones ex ejus regula semper excusantur. Qua enim vi vocum *εὐχετῴμην*, *ἀντιώντων*, *ὁρώσῃ* *ω* „acute longa“ ita producitur, ut trium morarum vice fungatur? Tamen exstant formae distractae: *εὐχετοῴμην*, *ἀντιοώντων*, *ὁροώσῃ*.

Hac igitur via cum nihil nobis proficere videamur ne-

que quisquam Mehlhornium vel Sonnium vel Suhlium secutus sit[2]), revertendum est, unde digressi sumus.

Post Goettlingium Leo Meyerus K. Z. X, 45 sqq. illius de assimulatione sententia recepta denuoque argumentis confirmata[3]) primus optime intellexit aperteque edixit formas assimulatas, quo nomine jam uti licebit, esse intermedias inter integras atque contractas. Idem primus tum solum usu venire hanc assimulationem perspexit, cum posterior vocalis jam antea longa fuisset[4]), ita ut nullo modo ad versus pangendos distractione commodiores redderentur formae. Si autem re vera distrahi poterat ὁρόω ex ὁρῶ, quidni, interrogat, etiam ὁρῶμεν distrahebatur in *ὁροωμεν? Prior vocalis ubi producta invenitur, ut in μενοινώω, μενοινήῃσι, ἡβώωσα sim., Leo Meyerus hanc productionem poeticae licentiae tribuit, qua in re cum eo facere non possumus. Posterior vocalis ubi producta tradita sit, pro ea restituendam brevem, itaque pro ὁρόωντο, ὁρόωντα, ὁρόῳτε sim. scribendum esse ὁρόοντο, ὁρόοντα, ὁρόοιτε cet. contendit. Nam quod ὁρόοντο postea in ὁρῶντο, non in ὁροῦντα abierit, antiquissimam vel certe omnibus aliis contractionis regulis antiquiorem esse legem, qua duas vocales breves in longam ejusdem generis contrahi sit jussum.

Quibus oblocutus Dietrichius K. Z. XIII, 434 sqq. optimo jure non licere nobis monet, lege quadam abstracta

---

2) Unus excipiendus est Bergkius, qui „Gr. Littgesch.“ I, 868 simili ratione explanat diectasin atque illi. Eo tantum differt, quod vocalem illam valde productam postea non solum scriptura, sed etiam pronuntiatione in duas divisam esse credat. Quamquam ipse p. 862 dicit: „allein dass der Dichter ganz frei und willkürlich die Elemente seiner bildsamen Muttersprache verwendet habe, wie mehrfach ältere und neuere Grammatiker urtheilen, ist eine Anklage, die man nicht so leichthin aussprechen sollte.“

3) Haud scio an de suo in hanc sententiam venerit. Goettlingi certe mentionem non facit.

4) Unum ἄαται fortasse excipiendum esse, supra diximus p. 145.

nisis graecae linguae regulas sub oculis positas nihili habere. Ipse autem *ω* vocis *ὁρόωντα* recte scribi ex eis, quibus vocales affectae sint, mutationibus probare studet. Profectus ab explicanda forma *ὁρόωσι*, quam Corssenio duce optime ita esse effectam docet[5], ut primum assimulatione progressiva *ὁράουσι* transiret in **ὁραωσι*, — cujusmodi exemplum invenitur *ναιετάωσα* — tum assimulatione regressiva in *ὁρόωσι*, — hinc igitur profectus eadem duplici assimulatione -*αοι*- mutari in -*οῳ*- (*ὁράοιτε* in *ὁρόῳτε*) existimat. Sed qua vocalis *α* vi efficiatur, ut *οι* in *ῳ* mutetur, ego prorsus non intellego. Neque magis de eo consentire possum cum viro doctissimo, quod *ο* ea de causa vult in *ω* productam esse, quia *α* in *ο* debilitata etiam quantitatis aliquid amisisset. Num etiam vocis *ἡβώωντες*, ut ille scribi vult, *ω* prior minorem habet quantitatem quam *ᾱ* in *πεινάοντε*?

Hic monere sat est, Kühnerum gr. gr. I, 601 sqq., quamquam in universum assimulationis nomen recipiat, quasdam de vocalium quantitate regulas proferre parum probabiles.

Jam vidimus, positam esse difficultatem in productione potissimum vel prioris vel posterioris vocalis eamque neque L. Meyerum neque Dietrichium satis bene sustulisse eis quibus usi sunt rationibus. Novam vero rationem atque antea ab omnibus neglectam[6]) attulit Curtius ad illustrandam diectasis naturam „Erläut.“ [2] 100. „Stud.“ III, 398 sqq. Verborum enim in -*αω*, -*εω*, -*οω* cum formas pristinas in -*ajāmi* exiisse omnium linguarum cognatarum doceretur formis respondentibus, Graecos quoque quondam usos esse

---

[5]) Merito reprobat Leonis Meyeri sententiam hanc esse seriem formarum rati: **ὁραονσι*, **ὁροονσι*, *ὁρόωσι* et **ὁραοντjα*, **ὁροοντjα*, **ὁροονσα*, *ὁρόωσα*. Homericae enim formae *ναιετάουσι*, *ἀοιδιάουσα* demonstrant -*οντι* et -*οντjα* tum mutata fuisse in -*ουσι* et -*ουσα*, cum *α* etiam integra servabatur.

[6]) Unus Sonnius l. c. 415 jam ante Curtium formarum quidem integrarum (ut *πεινάων μαιμάει*) longam vocalem spirantis *j* vi productam esse intellexit; quam spirantis vim jam Ebelius K. Z. IV, 171 agnovit, sed de verborum contractorum formis nihil edixit.

formis *τιμαjω, *ποιεjω, *δουλοjω credendum esse. Spirantem autem illam *j* cum graecum os repudiare incepisset cum productione suppletoria aut prioris aut posterioris vocalis, nonnumquam etiam sine ulla compensatione elisam esse (ἡβώοντα ex *ἡβαjοντα, ὁρόωντα ex *ὁραjοντα, ἱλάονται ex *ἱλαjονται). Ita quidem in „Erläut." rem exposuit Curtius. Postea autem in „Stud." l. c. ita potius explicandas esse docuit mutationes vocalium, ut prior tantum productione suppletoria afficeretur, posterioris contra productio quantitatis transpositioni deberetur, hac serie statuta: *ὁραjοντα, ὁρᾱοντα, ὁρώοντα, ὁρόωντα et *ὁραjοιτε, ὁρᾱοιτε, ὁρώοιτε, ὁρόῳτε.

Haec igitur a viris doctis adhuc prolata sunt ad diectasis naturam explanandam. Jam videmus de eo fere omnes nunc consentire, quod veterum illa de pleonasmo somnia spernunt: atque cum etiam de vocalibus illis ad trium morarum mensuram productis opiniones a Mehlhornio, Sonnio, Suhlio prolatas improbandas esse mihi videar demonstrasse, praeterea cum neque Dietrichius mutationem illam vocalium ᾰο in οω satis probasse neque L. Meyerus scripturam suam ὁρόοντα cet. justis rationibus commendasse videatur: una est reliqua Curti explicatio. De hac vero priusquam dicamus, quid sentiamus, omnes rationes ab eo prolatae diligenter sunt expendendae atque examinandae. Sic autem hac in re agemus, quasi Curti sententia ab omnibus sit recepta; atque ea demum condicione, ut Curtio omnibus rationibus perpensis non possimus adstipulari, nos ipsos, si alia via propius accedere possimus ad veritatem, periclitari oportebit.

Caput II.

DE ORIGINE ET PROGRESSU VERBORUM CONTRACTORUM.

Hoc vero in examine, sicut adhuc fecimus, imprimis verborum in -αω rationem habebimus; ceterarum vocum distractiones, cum earum unaquaeque fere suam et propriam

habeat causam, ita ut singillatim tractari debeant, in extrema demum dissertationis parte explicare conabimur. Verum in verborum in *-αω* formis explanandis cardo vertitur totius quaestionis.

Ad quam dijudicandam ut firmum fundamentum struamus, illorum verborum originem et progressum spectare necesse est.

Atque primum quidem et graeca verba in *-αω, -εω, -οω, (-αζω, -ιζω)* et latina in *-ao (-o), -eo, -io* cum sanscriticis in *-ajāmi* exeuntibus componenda esse, primus intellexit Boppius „Vgl. Gr.“[3] III, 114 sqq. Quem fere omnes hac in re secuti sunt, ut Curtius Temp. et Mod. 119, „Erläut.“ 100, „Stud.“ III, 188 sqq. (ubi verba quoque in *-αιω, -ειω, -οιω* huc pertinere demonstratur), Leo Meyerus „Vgl. Gr.“ II, 3 sqq. (qui de *-αζω* et *-ιζω* explicandis a Boppio et Curtio dissentit), Schleicherus Comp.[3] 341 sqq.[7]). Et quamquam nonnulli Boppi sententiam veram agnoscere dubitarunt, nullo modo eam refellere potuerunt.

Nam quas suspiciones movit Corssenius „Ausspr.“ II, 732 sqq. de illa explicatione, quoad quidem ad verba latina primae conjug. pertinet, minime nos adducunt, ut a Boppio dissentiamus. Duobus enim argumentis contra eum utitur; alterum ex eo ducit, quod spirans *j* inter duas *a* nunquam extrudatur in lingua latina, alterum ex eo, quod, cum omnino nullum verbum latinum in *-ao* ejusdem sit stirpis atque aliquod graecum (uno excepto *δαμάω domao*), veri dissimillimum sit, latina verba ex eodem fonte fluxisse ac graeca. Quorum argumentorum prius nullius momenti est; non enim inter duas *a* illa ex sententia *j* exploditur, sed in 1. sing. inter *a* et *o*, in ceteris pers. inter *a* et *i* vel inter *a* et *e* (Schleich. Comp.[3] 346. Curt. „Stud.“ III, 392), ut haec sit series: **sadajati, *sedajit, *sedait, sedat,* vel **sedajet, *sedaet, sedat.*

---

[7]) Etiam verba neograeca, quae huc pertinent, Boppi sententiam confirmare videntur. V. Maurophryd. K. Z VI, 142.

Ad alterum autem Corsseni argumentum haec habeo quae respondeam. Primum cum de origine verborum in *-are* agatur examineturque, num ut graeca in *-αω* e verbis in *-ajāmi* exeuntibus prodierint, non solum verborum in *-αω*, sed etiam verborum in *-εω, -οω, -αζω, -εζω, -ιζω, -οζω, -αιω, -ειω, -οιω,* quae omnia ex eodem fonte fluxerint, ratio habenda est. Et si inveniemus istiusmodi verba, quae etiam ab eadem stirpe derivata sint ac latina in *-are*, his quoque demonstrabitur, latinum *-ao* ex *-ajāmi* originem ducere. Atque haud pauca sunt verba latina in *-ao*, quae graecis initio in *-ajāmi* desinentibus etiam a stirpe respondeant. Cujusmodi L. Meyerus II, 5 sqq. praeter *bovare, comare, cacare,* quae haud scio an Corssenius immerito e graeco sermone translata existimet[8]), haec affert: *arao ἀρόω, calao καλέω, luxao λοξόω, ligao λυγόω* (*λυγίζω*), *novao νεόω.*

Quibus addenda sunt, quae facili negotio inveni, ita ut non dubitem, quin diligentius perscrutanti etiam alia multa occurrant: *itao* **ἰτάω* (*ἰτητέον* Ar. Nub. 131, *ἐξιτητέον* Xen. Mem. I, 1, 14), *libao λοιβάομαι* Hesych. (*λιβάζω*), *dicao δικάζω, felao θηλάζω, turbao τυρβάζω, gravao βαρέω, pisao πιέζω*[9]), *jugao ζυγόω* (*ζυγέω*), *levao λειόω, i-gno-*

---

8) *bovare* non esse translatum eo probabile fit, quod etiam *bo-ere* usurpatur. Aufrechtius K. Z. I, 190 sq. et haec verba et graeca respondentia ad rad. *gu-* revocat, ita ut inter *βοάω* et *γοάω* initio nulla differentia intercesserit. Cf. Curt. El. Et. 435. *cacare* quominus translatum putemus, multitudine derivatorum impedimur, Curt. 133.

9) Fickio „Vgl. Wb.“ 125 (cf. 995), qui *πιέζω* e **πισ-αδ-jω* ortum existimat, adstipulari non possum, quia e **pis-d* illo (scr. *pidajāmi*) quomodo **pisad* fiat, non intellegitur atque praesertim quia e formis *πεπιεγμένος, πίεξις* al. apparet, in *πιέζω* priore tempore *j* viguisse (cf. Curt. El. Et. 561). Nam vera et pristina *δ*, exceptis quibusdam verbi *καθίζω* formis, quae apud bucolicos leguntur, in gutturalem non abit. *πιέζω* igitur e **pisajāmi* factum est. Ex analogia ceterorum e. g. verbi *φορτίζω* pro **φορτεjω* (Grassm. K. Z. XI, 96) a substant. *φόρτος* derivati exspectandum erat, a **πισος* formatum **πιεjω* idque in **πιιζω* mutatum iri; sed dissimulatione vel potius assimulationis fastidio **πιεjω* abiit in *πιέζω* (cf. *societas* pro *sociitas*). Doricae (Ahr. 116) et vulgaris

rao *γνωρίζω*. Plura enumerat G. Curtius, „Verbum“ I, p. 329, 343.

Deinde latina verba primae conjug. a secundae conj. non posse segregari, luculentissime apparet e variis ab eadem stirpe *denso-* verbis derivatis *densare* et *densere*, cf. *necare* et *nocere* (Curt. El. Et. 154).

Tum non solum verborum in *-ao* sunt pauca ea, quae graecis plane respondeant, sed, quod Corssenius ipse haud ignorat (cf. II, 732), etiam e verborum in *-eo* multitudine septem tantum afferre potest L. Meyerus l. c. 21 sqq., quae cum graecis communem habeant stirpem. Itaque etiam verba in *-eo* a graecis in *-εω* sejungenda erant Corssenio. Adde quod non solum in verbis, sed etiam in nominibus eadem varietas conspicitur; e multis enim adjectivis, quorum character est *o*, quattuor tantum affert L. Meyerus, quorum stirps est eadem in utraque lingua: *δολιχο- longo-* (aliter Curt. l. c. 173), *λοξο- luxo-*, *μωρο- mōro-*, *σκαμβο- scambo-*.

Postremo Boppi sententia de communi origine omnium verborum contractorum confirmatur eo, quod verba illa ex eisdem nominum classibus in utraque lingua derivantur atque eodem significationis vinculo cum nominibus conjunguntur. Ita et graeca et latina verba in *-ao* a substantivis in *ā* derivata eam habent vim, ut significent, aliquem id efficere vel in eo esse statu, qui nomine illo denotetur; alia autem verba latina in *-ao* et conformatione eadem ac

---

dialecti formae *πιάζω* *α* non ex *ε* orta est — neque enim *ρ* vicina est, Brugm. „Stud.“ V, 328 — sed potius eodem assimulationis fastidio ab antiquissimis temporibus servata est, ita ut *πιάζω* etiam vetustiorem haberet colorem quam **πιεjω*. Eadem de causa *α* semper servata est post *ι* in eis verbis in *-ajāmi*, quae ad nomina suffixi *-ja* (*-ιο*) ope formata revocantur, quamquam pro significatione in *-εω* potius vel in *-ιζω* exire deberent, ut apparet e synonymis, e. g. *ἀφρέω ἀφρίζω ἀφριάω*, *καπνέω καπνίζω καπνιάω*, *ἐποφθαλμέω ἐποφθαλμίζω ἐποφθαλμιάω* (cf. Lob. Rhem. 230), quae omnia a significatione nihil inter se discrepant. *καπνιάω* igitur, si accurati esse velimus, non ad *καπνιο-*, sed ad **kapnia-* revocandum est. — Latinum igitur *pīsare* eo tantum differt a *πιέζω*, quod a stirpe nasali aucta *pins-* derivatum est.

graeca in *-οω* ab adjectivis derivata sunt et eadem vi, quam dicunt, factitiva usu veniunt (cf. Curt. Symb. phil. Bonn. 272. Grassm. K. Z. XI, 93—99). Quae gravissimo nobis sunt indicio, verba in *-ao* a graecis in *-αω* sejungi non posse.

Quod vero non adeo multa exempla inveniantur, quorum et stirpes et suffixa eadem sint in graeca atque latina lingua, non est, cur miremur. Ex immensa enim verborum copia, qua sine dubio Graecoitali illi, quos vocant, utebantur, postquam digressi sunt, Graeci alia, alia Itali tamquam impedimenta inutilia atque in diuturno itinere molesta abjecerunt, hi alio, alio illi et amore et taedio ducti in eligendo.

Post Corssenium autem nuperrime Savelsbergius K. Z. XXI, 146 sqq. non solum verba in *-are*, sed omnia graecae et latinae linguae verba contracta initio non in *-ajāmi*, sed in *-avāmi* exiisse demonstrare conatus est. Primum vero ipse nullum omnino argumentum contra Boppium affert nisi quod causis esse fultam illius sententiam negat p. 200. Artam igitur et conformationis et significationis necessitatem cum verbis in *-αιω* et *-αζω*, qua mea quidem sententia maxime probatur illa explicatio, Savelsbergius nihili facit; sed, verbis in *-αζω* neglectis, *αι* verborum in *-αιω* (de his cf. Curt. „Stud.“ III, 188 sqq.) esse productione factum ex *α* contendit: saepe enim fieri, ut *α ε ο*, imprimis metri gratia, in *αι ει οι* producantur. De metri licentia cogitari non posse eo clarissime apparet, quod *παλαίω* (e. g. *παλαίσαντες* Xen. Oec. 17, 2, cf. Lob. Rhem. 194) et *πάλαισμα*, *παλαίστρα*, *ταλαίπωρος* similiaque a verbis in *-αιω* derivata (v. Curt. l. c. 191) etiam apud scriptores prosae orationis inveniuntur; diphthongos autem sola productione e brevibus vocalibus esse factas, nemini ille persuadebit.

Jam vero, ut concedamus, Boppi hypothesin non esse satis probatam, tum demum ea nobis missa facienda erat, si aliam Savelsbergius protulisset, quae melius rationibus fulta esset. Quod mea quidem opinione ei non contigit.

Profectus enim ab umbricis *subocavu* et *purtuvito* (*purtuveto, purdovito*), quibuscum comparat osc. *tribarakavum*, formas umbr. *stahu, stahitu, arsmahamo* ex illis antiquioribus (**stavu*, **arsmavamo*) mutatione spirantis *v* in *h* esse factas existimat similiterque verba umbr. 2. conj. *kukehes* et 4. conj. *persnihimu, anovihimi* ex antiquioribus **kukeves* cet. orta esse persuasum habet. Sed exemplorum illorum *v* ad firmandam Savelsbergi sententiam nihil valet; nam in *purtuvito v* se explicuit quodammodo e proxima *u* (cf. similia apud A. K. I, 100); de *subocavu* autem, cum non nisi in tabulis recentioribus inveniatur et proinde ita scriptum sit SVBOCAVV, haud scimus, an crassior tantum vocalis *u* sonus duplici V exprimatur. Sed etiam si re vera est *vu* pronuntiandum, *v* facile e sequente *u* se explicare poterat. Ita enim sine dubio osc. *tribarakavum* explicandum est, cf. Bugg. K. Z. II, 383, III, 39, cui assentitur Ebelius ibid. VI, 422. Neque magis favent Savelsbergi opinioni formae littera *h* scriptae. Nemo enim adhuc contendit, nedum exemplis probavit ab Umbris *v* mutari in *h*; nam quod ille A. K. I, 64 *preplôtatu* e *preplavitatu* mutatione litterae *v* in *h* factum putasse dicit p. 147, eorum verba non bene intellexit.[10]) Immo longe aliter de *h* illa statuendum est, cf. A. K. I, 77 sq.

Postremo, si sunt verba graeca, quae antiquiore tempore in *-αϝω* exierint, ut *φάϝω*, eo non efficitur, omnia in *-αω, -εω, -οω* ex antiquiore *-avāmi* derivanda esse. Quae cum ita sint, a Boppio, Curtio, Schleichero dissentire noluerim.

In explicando autem illo *-ajāmi* Curtio adstipulandum esse censeo, qui ita explanet, ut prior quidem *a* ad stirpem pertineat (cf. etiam Grassm. l. c. 94), *-jāmi* autem praesens sit verbi *ja* = *ire* (*bharajāmi* = *portatum eo*, cf. *ven-eo, je vais faire, „zu Grunde gehen“, „zu Ende gehen“*,

---

[10]) „*Preplôtatu* (die Länge des *o* ist durch die gedehnte Form *preplohotatu* gesichert) glauben wir aus **preplavitatu* — entstanden. Nach Ausfall des *i* entstand im Praes. zuerst *preplau-tau*, dann *pre-plo-tau*.“

„*zu Falle kommen*“). Jam vero mutato illo *-jāmi* in *-jēmi* atque *α* vetere in *α ε ο* divisa has habemus verborum formas graecas: **τιμαjημι*, **φιλεjημι*, **δουλοjημι*. Quas in declinatione principio analogiam verbi *τίθημι* sim. secutas esse et posteriore demum tempore eodem atque verba in *-ω* modo flexas esse veri simillimum est, cf. Curti diss. de historia verb. contr. „Stud.“ III, 377 sqq.

His igitur monitis, cum de eo, quod naturam distractionis in assimulatione positam esse existiment, cum Goettlingio, Meyero, Curtio, et de eo, quod *ὁρόωσι, ὁρόωσα* assimulatione reciproca orta esse doceat, cum Dietrichio plane me consentire p. 151 sq. confessus sim, jam ea nobis difficultas erit imprimis expedienda, ut explanemus, qua re fiat, ut formarum assimulatarum et prior et posterior e duabus vocalibus contrahendis modo brevis modo producta sit. Quod ut possimus, separatim utraque vocalis est spectanda ideoque primum de prioris quantitate, tum de posterioris agemus.

Caput III.

DE PRIORIS VOCALIS QUANTITATE.

In examinanda formarum assimulatarum quantitate proficiscendum est a formis integris. Quarum exempla apud Homerum pauca tantum prae assimulatarum contractarumque multitudine inveniuntur; nam e 132[11]) verbis in *-αω*, quae in Iliade et Odyssea usurpavit poeta, 21 tantum usu veniunt formis integris. Quorum *α* fere semper brevis est: *ἀοιδιάϝει, γοάϝοιεν* cet. v. tab. A I. In his omnibus spirans interiit nullo vestigio relicto. Ex his autem formis assimulatione factae sunt progressiva *ὁράαν, ναιετάασκε*, regressiva *ὁρόω, ὁρόωντο*, reciproca *ὁρόωσι, ὁρόωσα* (v. tab. B

[11]) Hoc numero comprehendi etiam verba simplicia in *-αω*, ut *φάω* al.

I, 1. II, 1. III, 1). Brevitas igitur prioris vocalis non habet offensionem.

Sed praeter illa formarum integrarum cum *α* brevi exempla exstant pauca quidem, sed certa, quorum *α* producta est: *ἀναμαιμάει, διψάων, πεινάων, πεινάοντα, -οντε*; quibus a latere sunt formae assimulatae: *μνάᾳ, ἠγάασθε, ὑπεμνάασθε, μνάασθαι, μενοινώω, μενοινήῃσι*[12]) cet. (v. tab. B I, 2. II, 2. III, 2), quae sine dubio ortae sunt ex *ἠγάεσθε, μενοινάω* cet.

Veteres quidem longam vocalem harum formarum *α* vel *ω* poeticae licentiae tribuunt: schol. *δ* 1. cf. schol. *Z* 291. Sed etiam hac aetate multi de licentia cogitaverunt; non modo ei, quos p. 144 sq. nominavi, sed etiam Leo Meyerus l. c. 47 et Dietrichius l. c. 436. Sonnius paullo aliter rem sibi conformavit l. c. 414: „durfte also unter dem druck des metrums, insofern die folgende liquida ihm entgegenkam, der kurze vocal sich dehnen, so musste unter eben diesem drucke vor den spiranten Jod und Vau die gleiche dehnung eintreten.“ Metri necessitati ne in hac quidem re quidquam tribuendum est; sola spirans suffecit ad vocalem producendam, quod jam ante Sonnium intellexit Ebelius, quamvis minus bona quam ille definitione usus K. Z. IV, 170: „*j* oder *ϝ*, welches entweder den ersten oder den zweiten vocal im ausfalle verlängerte.“

Cum Curtio igitur („Sprachl. Ausb. d. delph. Inschr.“ in „Ber. d. K. S. G. d. W.“ 1864 p. 220, „Erläut.“ 98, „Stud.“ III, 398) produci illam *α* litterae continuae vi etiam vigentis censeo, simili ratione, qua vocales ante alias quoque consonas continuas sese extendunt cum consonarum quadam temporis jactura. Postea demum, vocali jam producta, spirans plane evanuit. Productionem vero sola spirantis vi effici neque ulla metri necessitate multa sunt, quae

---

12) *μενοινήῃσι* non ad *μενοινάω*, sed ad *μενοινέω* (*μενοίνεον μ* 95) pertinere videtur (cf. Curt. „Stud.“ III, 189). Conj. *ἐάῃς* certe non regressiva (**ἐέῃς*), sed progr. assim. afficitur: *ἐάᾳς*.

demonstrent. Saepissime enim et in prosa oratione et apud poetas vocalem eam invenimus productam, quam priore tempore spirans subsequebatur.

Atque primum quidem in his ipsis verbis contractis, de quibus agimus, productio saepe agnoscenda est. Non aliter enim explicari possunt homericae verborum in *-οω* formae integrae: *ὑπνώοντες, ἱδρώοντας, ἱδρώουσα* sim., quae ut conservarentur, sine dubio analogia verborum *πλώω, ζώω, ῥώομαι* al. adjuvabat, in verbo *ἱδρώω* fortasse etiam substantivi *ἱδρώς* analogia. Homeri autem imitatores adeo adamarunt illam *ω*, ut non solum brevi *ο*, sed etiam brevi *α* verborum in *-αω* substituerent, formarum homericarum *μνώοντο, μνωομένῳ* cet.[13]) analogia decepti. Sic *μνώεο* Apollonius habet: 1, 896, 3, 1069. 1110. *ἐμνώετο* Nonn. D. 15, 244. 16, 61, *μνώεται* Par. 16, 76, *διψώουσα* Nonn. D. 36, 199 (cf. *διψώωσα* 48, 592, *διψώοντες* 13, 265, *διψώω* Par. 19, 149, *πεινώοντα* Opp. Hal. 5, 50), *διψώουσαι* Tryph. 548, *αὐχμώουσαν* Nonn. D. 37, 421 (cf. *αὐχμώοντα* 26, 197), *λυσσώουσα* Nonn. 46, 320 (cf. *λυσσώωσα* 48, 884, *λυσσώων* 30, 134. 36, 449, *λυσσώοντες* Maneth. 1, 244, *λυσσώοντι* Nonn. 30, 56. 40, 87).

Haud scio an haec omnino non referenda sint inter verba circumflexa; praeter verba certe in *-οω* exeuntia *ἱδρόω, ὑπνόω* posteriore tempore extiterunt verba in *-ωω*, quae analogiam barytonorum *πλώω, ζώω* secuta contractionem non paterentur. Quod certissime confirmatur eo, quod etiam Lucianus forma *ἱδρώει* utitur d. d. Syr. 10. 17; quocum consentit Philemonis et Planudis testimonium a Lobeckio Rhem. 213 sq. adscriptum.

Sed etiam magis quam in his epicorum exemplis spirantis vis perspicua est in lesb. *ποθήω, ἀδικήει* (Curt. „delph. Inschr." 221, Gelbk. „Stud." II, 40, Curt. „Stud." III, 388) atque in delphicis a Curtio l. c. collectis: *συλήοντες, ἀπαλλο-*

---

[13]) Hom. verbi *μνάομαι* (meminisse) illas tantum formas assimulatas cum *ω* usurpat, quas supra attuli.

τριώουσα, ἀλλοτριωοίη, βιώῃ, δουλώῃ, στεφανωέτω, μαστιγώων, ζώῃ (sed etiam ζῇ).

Non solum autem ex his verborum formis integris de productione per spirantis vim effecta conjecturas facere licet, sed etiam e contractis quibusdam formis. Quod primum a Curtio intellectum („delph. Inschr.“ 221, ubi συλήτω e συληέτω ortum esse docet), a Gelbkio l. c. probatum est multis exemplis, quibus rursus Curtius „Stud.“ l. c. alia quaedam addidit. Istiusmodi sunt homerica: συλήτην, προςαυδήτην, φοιτήτην, συναντήτην, ἀπειλήτην, ὁμαρτήτην, ἀρήμεναι, γοήμεναι, πεινήμεναι, καλήμεναι, πενθήμεναι al., quae non e *συλαετην cet. vel ἀπειλεέτην orta existimanda sunt, haec enim potius in συλάτην, ἀπειλείτην contraherentur, sed e *συληετην, *ἀπειληετην cet. Hac ratione etiam lesb. ἀδικήμενος, ἐπαίνην, στεφάνων cet., arcad. ζαμιώσθω, καταφρονῆναι, ἀπειθῆναι, eleum καδαλήμενος, boeot. ἀδικείμενος, delph. et locr. καλείμενος, ἀφαιρείμενος e formis esse contracta, quarum prior vocalium contrahendarum producta fuisset, optime intellexit Gelbkius; in eo vero erravit, quod ἀδικήμενος, φορήμεθα ex *ἀδικηομενος, *φορηομεθα orta esse putavit; ea enim ex *ἀδικηεμενος, *φορηεμεθα potius esse contracta satis probavit Allenius „Stud.“ III, 266 sq.

Denique etiam in Atthide talia inveniuntur; homericis enim πεινάων, πεινήμεναι respondent attica πεινῆς, πεινῇ, πεινῆν, ἐπείνη, quae non e *πεινάεις cet. originem ducunt, sed e πεινάεις vel potius πεινήεις cet.; eodemque modo att. ἐδίψη ex ἐδίψηε, χρῆται e χρήεται orta sunt (Curt. l. c. 387).

E verbis in -οω autem unum est ῥιγῶν (ῥιγῷ, ῥιγῴην, ῥιγῶντι), quod non solum in Atthide, sed etiam apud Hippocratem (v. Bredov., de dial. Herod. 392) productionem patiebatur, atque a grammaticis doricum dicitur (Ahr. dor. 204. Buttm. I[1], 489).

Ad haec productionis per spirantem effectae exempla verborum permulta accedunt alia, quae collecta habes apud Brugmanum „Stud.“ IV, 179 sqq.; atque in cognatis

quoque linguis talia multa occurrunt, cf. praeter Brugm. Schleich. Comp.[3] 30, Curt. „Stud.“ II, 186.

Quibus omnibus reputatis dubitare non possumus, quin apud Homerum quoque productio *α* illius verborum in *-αω* spirantis vi effecta sit, neque mirabimur, quod pauca tantum illius productionis exempla inveniuntur, cum etiam verborum in *-εω* et *-οω* vocales *ε* et *ο* apud eundem rarissime producantur.

Jam ex eis formis, quae *α* productam habent, ortae sunt assimulatione eae, quae priore loco *ᾱ* vel *ω* habent (*μενοινᾱᾳ*, *μενοινώω*); ex eis autem, quae *α* correptam, eae, quae priore loco *ᾰ* vel *ο* habent (*ναιετᾰ́ασκε*, *ὁρόων*): ita ut haec varietas quantitatis optime e graecae linguae historia intellegatur atque excusetur.

Caput IV.

DE POSTERIORIS VOCALIS QUANTITATE.

Multo vero difficilior dijudicatu est quaestio de posterioris vocalis quantitate. Nam haec quoque modo producta (*ὁρόωντα*, *ὁρᾱ́ᾳς*), modo brevis (*μνώοντο*, *εὐχετᾰ́ᾰσθαι*, *ᾰ* e testim. Aristarchi, Schol. *K* 466) invenitur.

Veteres quidem hanc quantitatis varietatem mirari non potuerunt, qui in *ὁρόωντο* brevem vocalem longae pleonasmo praefixam, in *μνώοντο* autem subnexam putarent. Goettlingius primus cum in hac explicatione, tum in illa varietate offendit. Neque vero contigit ei, ut difficultatem tolleret. De *ὁρόωντα* sim. enim nihil dicit nisi necesse esse, alteram produci, l. c. 101. Quod autem de formis in *-ααις*, *-αᾳ* exeuntibus scribit haec p. 97: „aus diesem *εὐχετάαι* und *εὐχετάαις* wird durch Contraction des umgelauteten Bindevocals mit dem *ι* der Endung *εὐχετάᾳ* und *εὐχετάᾳς*,“ probari non potest. Deinde Leo Meyerus de justa productae vocalis explicatione desperans pro *ὁρόωντα*, *ὁρόῳτε*, *εὐχετοῴμην* scribenda esse censet *ὁρόοντα*, *ὁρόοιτε*, *εὐχετοοίμην*.

11*

Argumenta autem, quibus hanc mutationem commendare voluit, a Dietrichio optimo jure reprobata esse jam commemoravimus. Sed ne huic quidem in explicanda productione me assentiri posse, idem supra confessus sum.

Curtius denique priore tempore („delph. Inschr.“ l. c. „Erläut.“ l. c.) ita explicavit quantitatis varietatem, ut spirantis vi modo prior modo posterior vocalis produceretur. Quamquam autem postea mutavit sententiam („Stud.“ III l. c.), neque nunc quisquam, quantum scio, ejus patrocinium publice suscepit, tamen, cum causas ille non sit professus, quibus ductus alteram explicationem jam non probaret, hanc quoque mihi examinandam esse putavi. Neque enim dubito, quin Ebelius (cf. K. Z. IV, 171) et Delbrückius (cf. „Stud.“ II, 193 sqq.) suam fecerint, etsi non edixerunt. Brugmanus quoque dubitanter tantum eam reprobat (p. 184 adn. 88). Ego vero sententiam illam repudiandam esse persuasum habeo. Optime enim Sonnius mihi sensisse videtur, qui K. Z. XIII, 438 haec habet: „So gefügig die halbvocale der dehnung des vorhergehenden vocals entgegenkommen, es würde, glauben wir, der natur menschlicher sprachorgane widersprechen, wenn wir ihnen die gleiche wirkung auch für den folgenden vocal zuerkennen wollten.“ Quod cum argumentis non confirmaverit, meum est ejus sententiam, si possum, probare rationibus allatis.

Brugmanus („de prod. supplet.“ Stud. IV, 61—186) postquam vocalem brevem et ante duas consonas continuas et ante spirantes ϝ et *j* produci aut cum sequentis consonae jactura aut sine ea ita effecit, ut nemo ei assentiri non possit: etiam sequentem vocalem affici productione suppl. digammatica probare studet, hac affectionis definitione proposita p. 135: „Fit autem ea productio ita, ut digammo dissolvi coepto instrumenta loquelae praepropere et prius quam debeant ad vocalem enuntiandam aggrediantur“ cet. Hac vero in re cum eo facere non possum. Nam cum productio regressiva, quam vocat, in innumerabilibus exemplis sive ante duas litteras continuas, sive ante ϝ et j con-

spiciatur, progressivae productionis nullum exstat exemplum post duas litteras continuas, nullum post *j*, atque post ϝ quoque non quaelibet, ut ante eam, vocalis producitur, sed una *ο*. Quod ipsum nobis indicare videtur, hanc mutationem non eadem ratione esse explicandam atque illas productiones vocalium ante positarum. „*ω* ex *ϝο* prodit ex affinitate, qua *ο* cum ϝ continetur,“ id quod ipse Brugmanus optime intellexit (adn. 88). Productio autem suppletoria omnino non pendet ex affinitate, sed *α ε ο ι υ* et ante ϝ et ante *j* sine ullo discrimine ea afficiuntur. Neque igitur productione suppl. *ω* fit ex *ϝο*, sed ita potius, ut ϝ in sonum vocali similem mutata cum sequente *ο* in unam longam vocalem coalescat (cf. Ebel. K. Z. IV, 166). Sed etiamsi re vera productio suppl. illa progressiva agnoscenda sit, ea ex re concludere non debemus, *jο* quoque in *ω* vel *jᾰ* in *ᾱ* abire potuisse. Itaque etiam formas assimulatas *ὁρόωντο, ὁράᾳς* productione suppl. ipsa atque, ut ita dicam, directa explicare non licet.

Jam vero his absolutis ad eam aggrediamur sententiam examinandam, quam Curtius postea („Stud.“ III, 398 sq.) proposuit. Ubi priorem vocalem ubique ab initio spirantis vi productam esse ratus, productionem posterioris vocalis explicare studuit transpositione quantitatis; qua in re eum sequitur Brugmanus l. c. 183 sq.

Nostrum autem erit, quo de illa explicatione judicare possimus, et in universam transpositionis illius naturam inquirere et terminos, quibus sit circumscribenda illa mutatio, exemplis collectis definire.

Magna de tota hac quaestione est dissensio inter viros doctos. Alii factam esse quantitatis transpositionem omnino negant, alii omnes vocales ea affici posse contendunt. Primus Buttmannus gr. gr. § 27 adn. 21 *Ἀτρείδεω, ἵλεως, βασιλέως* quantitatis transpositione ex *Ἀτρείδᾱο, ἵλᾱος, βασιλῆος* orta esse docuit; quem omnes grammatici secuti sunt usque ad Ebelium. Is vero K. Z. IV, 170 sq. ita duplicem illarum vocum formationem explicavit, ut e

formis integris *Ἀτρειδα(σ)ϳο, *ἱλα(σ)ϳος, *βασιλεϝος productione suppl. aut prioris vocalis Ἀτρείδᾱο cet., aut posterioris Ἀτρείδεω cet. orta esse putarentur.[14])

Cum Ebelio consentit Leo Meyerus I, 306 sqq. Sonnius contra productione sequentis vocalis per spirantem facta improbata ne Buttmanni quidem explicationem recepit, sed novam quandam protulit his verbis l. c. 439: „den übergang von ᾱο, η̄ο in -εω erklärt Buttmann durch einen wechsel der quantität. Richtiger wird man in εω eine nur nicht völlig durchgeführte contraction, halbcontraction erkennen. Es contrahirt sich ᾱο, ηο zu ω, vor welchem jedoch ε als irrationaler vocal, als ausgeblasenes ei, als andeutung der alten vorsilbe sich behauptet, ohne jedoch, wie die so häufige synizese und die accentuirung zeigt, dies εω als vollwichtiges disyllabum zu halten.“ Quam explicationem quamvis speciosam probare non possum. ᾱο enim, si re vera contrahitur, abit in ω, neque ullo modo intellegitur, unde subito ε illa irrationalis, quam vocat, accrescat.

Post Ebelium et Meyerum Delbrückius „Stud.“ II, 193 sqq. quantitatis transpositionem factam esse negat: cujus sententiam postquam Curtius l. c. 399 uno ἑώρταζον allato stare non posse significavit, Brugmanus l. c. 140 sqq. argumentis luculentissimis refellit. Naturam autem illius mutationis hic non attingit, ille his verbis definit p. 399: „An sich ist gewiss eine quantitative Metathesis ebenso wenig anstössig als eine qualitative. Wenn ohne jeden Zweifel Sylben wie μαν μνα, καμ κμα, πορ προ, ταλ τλα gleichen Werth haben, warum sollte es so unzulässig sein ηο und εω, ηα und εᾱ, ῑο und ιω, ωο und οω, ᾱᾰ und ᾰᾱ in demselben Sinne neben einander zu stellen? Die ganze Erscheinung der Metathesis beruht darauf, dass dem Sprachgefühl nur das ganze eines Lautcomplexes sicher vorschwebt, während im einzelnen allerlei lautlichen Bequemlichkeiten und Gewohnheiten zu Liebe die Laute ihre Stelle tauschen.

---

[14]) ϝο abire in ω primus, quod sciam, vidit Ad. Kuhnius Z. I, 233.

Aehnlich auch bei der Metathesis der Quantität." Qua in explicatione, quoad quidem de consonis agitur, Curtium secutus Siegismundus, de metath. gr. „Stud." V, 126 bene intellexit diserteque adumbravit, multum plerumque valere ad illam transpositionem loquendi quandam celeritatem atque festinationem. Ab hac vero consonarum transpositione segreganda esse mihi videtur quantitatis transpositio eaque paullo aliter explananda. Nam si re vera ηο in εω, ηα in εᾱ ea de causa abirent, quia ejus qui loquitur menti totius vocabuli imago ita esset impressa, ut et longam et brevem vocalem pronuntiandam esse sentiret, sed festinatione quadam eas inter se commutaret: non intellegeretur, neque cur εω in ηο, εᾱ in ηᾰ, οω in ωο, ᾰᾱ in ᾱᾰ nunquam mutarentur[15]), sicut e. g. κρέκω dicitur pro κέρκω, ερ in ρε transpositis (Siegism. p. 145), neque cur productio vocalis a syllaba quadam nunquam ad antecedentem vel sequentem syllabam transferretur[16]), sicut δρίφος dicitur pro δίφρος, ρ ab altera in priorem syllabam translata (Siegism. p. 127). Quibus adducor, ut aliam esse quantitatis transpositionis causam ac consonarum existimem. Constat legem illam linguae latinae, qua vocalis ante vocalem corripiatur, etiam a Graecis non esse alienam. Et in concursu quidem duorum vocabulorum lex illa regit et dominatur. Ex eo enim, quod in oratione numeris astricta vocalis finalis ante vocalem vocis proximae corripitur (itaque hiatus lenitur), colligendum est, etiam in pedestri sermone eadem ratione correptam esse vocalem ante vocalem. Sed etiam in mediis vocabulis correptio illa saepissime conspicitur. Ita, ut uno exemplo pro multis utar, βασιλῆος, βασιλῆα, βασιλήων, quae Homerus usurpat, in dialecto ionica commutantur in βασιλέος, βασιλέᾰ, βασιλέων. Sed aliae dialecti, imprimis attica, cum

---

[15]) Qua ratione Lobeckius κυκωόμενος, μνωομένη alia id genus orta esse injuria putat in El. I, 534, Rhem. 213.

[16]) Quo modo idem Lobeckius ἀπερείσιος ex ἀπειρέσιος factum esse vult in El. I, 530.

priorem vocalem corripiunt, quasi productionis onus ab hac ablatum proximae vocali injungunt: itaque formae existunt *βασιλέως*, *βασιλέᾰ*, *βασιλέων* (cujus *ω* non amplius produci potest). Jam si recte illius affectionis natura est definita, intellegitur, nihil obstare, quominus etiam *ωο* in *οω*, *ᾱᾰ* in *ᾰᾱ* mutari posse credamus. Sed ut certius hac de re judicium ferre possimus, exempla sunt accurate colligenda disponendaque.

Et primum quidem longe frequentissima est ea mutatio, qua ex *ᾱο* fit *εω*.[17]) Haec jam apud Homerum invenitur in nomin. propr. in -*ᾱος* exeuntibus — imprimis in eis quae cum *λᾱός* composita sunt, quamquam simplex vox *λᾱός* nunquam apud eum hanc mutationem patitur — e. g. *Ἀγέλεως* *χ* 131. 247, *Πηνέλεως* *Β* 494, *Ρ* 597, *Ἀκρόνεως* *ϑ* 111 pro *Ἀγέλᾱος* cet. Item in Iade et nomina propria et appell. usu veniunt (Bredov. d. d. Herod. 137 sqq. 169. 249) *λεώς*, *Μενέλεως*, *Ἀρκεσίλεως*, *ἵλεως*, *ἀξιόχρεως*, *δίμνεως*, atque in Atthide: *λεώς*, *νεώς*, *ἀνώγεων*, *ἵλεως* sim. et composita cum nomine *γῆ* velut *μεσόγεως*, *ὑπόγεως* (e -*γαιος*, -*γᾱjος*, -*γᾱος*), quae ab ionica dialecto sunt abjudicanda (Bred. l. c. 139 sq. Lob. ad Phryn. 298). Praeterea apud Homerum substantivorum primae decl. in -*ης* genetivi in *ᾱο* alternant cum formis in -*εω*: *Πηλιάδεω*, *Ἀτρείδεω* sim., quibus constanter utitur Herodotus (Bred. l. c. 217 sq.), cum Attici in his quidem genetivis formandis multum ab Homero discesserint. Herodoti autem propria sunt haec: *Ἀμυϑέωνος*, *Φιλέωνα*, *ὀπέωνες* pro *Ἀμυϑάονος* cet.

---

[17]) *ᾱο* primum in *ηο* transiisse credo. Ad eandem sententiam inclinant Ebelius K. Z. VI, 219 et Dietrichius ibid. X, 439, quae certe eo probatur, quod in Iade quidem etiam *ᾰ* ante *ο* mutatur in *ε*: *ὁρέομεν*, *ὁρέοντες* cet. (cujus mutationis initia jam apud Homerum deprehenduntur: *ἤντεον*, *μενοίνεον*, nisi haec a verbis in -*εω* sunt derivanda, cf. adn. 12). Praeterea vero haud neglegendum est, quod in ea quoque lingua, in qua sola similis mutatio invenitur, *ēo* (*ēu*) et *ēa* tantum mutantur in *jō*, *jā*, itaque eidem transpositionis fines constituendi esse videntur atque in graeca lingua, v. infra p. 170.

Deinde vero mutationis ηο (ηοι) in εω (εῳ) in eisdem dialectis reperiuntur exempla, rariora apud Homerum et Iones, plura apud Atticos. Certa exempla homerica et ionica non sunt praeter ἕως et τέως pro ἧος et τῆος (Curt. Mus. Rh. N. IV, 242 sqq.); veri autem simillimum est, conjunctivos homericos στέωμεν, θέωμεν al. e στήομεν, θήομεν ortos esse, v. H. Stier. „Stud." II, 134. Curt. „Stud." III, 399; eae denique formae, quas duplici augmento instructas esse priore tempore docebant, ut ἑῳνοχόει, ἀνέῳγον, cum in Iade non usitatae sint (Bred. l. c. 312 sqq.), paucis locis apud Homerum inveniuntur. In Atthide sane sunt satis frequentes: ἑώρων, ἑώρακα, ἑώρταζον, ἐώλπειν, ἐῴκειν sim. (cf. Ebel. K. Z. IV, 170 sq. Sonn. ib. XIII, 443, Brugm. l. c. 166 sq.).

Item sola in Atthide genetivi substantivorum in -ευς, -υς, -ις quantitatis transpositione afficiuntur, e. g. βασιλέως e βασιλῆος (*βασιλεϝος), πήχεως e *πηχηος (*πηχεϝος) non, ut vult Kuehnerus I, 140, e *πηχῡος, πόλεως e πόληος (*πολεjος), non, ut idem vult, e *πολῑος. His addenda sunt ion. att. μετέωρος, γεωρυχέω.

Etiam in dorica dialecto haec mutatio reperitur; ηο autem non in -εω, sed in -ιω mutatur: pronominum enim genetivi ἐμίως, τίως, ἐμίω, τίω ex *ἐμηος (*ἐμεjος) cet. et verborum contractorum formae ἐμετρίωμες, ἀφορμίωντι, πονίωμες sim. ex *ἐμετρηομες (*ἐμετρε-jο-μες) cet. orta esse videntur (cf. Brugm. l. c. 184 sq. Meister. ibid. 426 sqq.). Quamquam in his -ιω etiam ex -ειο factum esse potest.

Multo rarius quam ᾱο et ηο, ηα litterae quantitatis transpositione affectae sunt, et quidem, ut videtur, sola in Atthide, e. g. βασιλέᾱ e βασιλῆα, ἑάλων ex *ἥᾰλων, et apud Homerum ἑήνδανον ex *ἥανδανον.

Praeterea Lobeckius in El. I, 536 jure transpositionem quantitatis agnovit in μαχεούμενος pro μαχειόμενος, cui addendum est ῥεούμενος pro ῥειόμενος in orac. ap. Herod. 7, 140 (cf. Lob. Rhem. 144).

Fortasse etiam *Κρονίωνος* Φ 184. 230. hy. Merc. 214. 230 eadem ratione e *Κρονῖονος* Ξ 247, λ 619 ortum est.

Quae adhuc tractavi exempla omnia ita sunt comparata, ut vocales affectae diversi generis sint. Et quidem omnia ea sunt, quorum prior vocalis post transpositionem sit *ι* vel *ε*. Quas re vera non ut vocales, sed utramque ut *j* pronuntiatas esse — saepe enim *ε* et *ι* pro *j* scriptae sunt, Curt. El. Et.[3] 553 sqq. — maxima probabilitate colligitur ex eo, quod in vocibus acuendis nihil valent, cf. *πόλεως, πόλεων, Πηνέλεως.*

Id praeterea quam maxime eo probatur, quod in lingua vetere septentrionali, in qua sola similis affectio invenitur, semper prior vocalis in *j* mutatur. „*éa* geht über in *já* und *éu* (*ēo*) in *jó, já* (*séa*, sehe, wird zu *sjá; séum*, wir sehen, zu *sjóm, sjám*)." Wimmer, „altnord. Gr. übers. v. Sievers" § 20, cf. Buggium K. Z. III, 31.

Ad comprobandam certe transpositionem vocalium *ωο* in *οω*, *ᾱᾰ* in *ᾰᾱ* illa exempla nihil valent. Neque magis valent homerica *φόως, θόωκος, αὐτοχόωνος. θόωκος* enim factum est ex **θαϝακος*, **θαϝοκος*, **θαωκος*, *θόωκος* (Brugm. 171); simili ratione *αὐτοχόωνος* ex **αὐτοχοϝανος*, **αὐτοχοϝονος, -χόωνος, φόως* autem item ex **φαϝος*, **φαως* ortum esse potest, nisi forte propter *φάεα* ex **φᾱος*, **φᾰως* derivandum est, eadem transpositione quant., qua Curtius El. Et.[3] 324 *πυλᾰωρός* explicat; sed haud scio an haec transpositio omnino non sit agnoscenda; **φωος* autem forma non exstat.

At substantiva ab initio in *-οϝος* exeuntia modo in *-ωος* modo in *-οως* terminantur. Nullius tamen vocis utraque exstat forma; sed ab altera parte sunt *λαγωός, κολωός*, ab altera *Ἄθοως, γάλοως, Κόως*, quae etiam accentu distinguuntur. Quare recte mihi videtur Brugmanus p. 161 ita hanc varietatem explicare, ut ex *-οϝος* aut productione regressiva *-ωος*, aut progressiva *-οως* fiat. — *Σοώμην* denique a Lobeckio El. I, 534 ex Hesychio allatum nihil valet, quia nescimus an ex poetae alicujus Homerum imitantis

fabrica prodierit. Mutationis vocalium ᾱᾰ in ᾰᾱ nullum exstat exemplum. — Quae cum ita sint, concedendum erit, exemplis prorsus similibus transpositionem vocabuli ὁρώοντα in ὁρόωντα et ὁρᾰ́εις (*ὁρᾱαις) in ὁρᾰ́ᾳς probari non posse. Tamen quia hac explicatione omnium formarum assimulatarum origo — uno excepto μενοινᾰ́ᾳ — bene intellegitur, eam probarem commendaremque, nisi alia quaedam ei obstare viderentur.

Totius enim Curti sententiae fundamentum est id, quod priorem vocalem, ut in ceteris verbis contractis, ubique ab initio spirantis *j* vi productam esse putat. Quod mea quidem opinione concedendum est. Sed item concedendum est, verborum in -εω et -οω vocales ε et ο ante contractionem correptas esse — aliter enim non φιλεῖτε, sed φιλῆτε, non δουλοῦμεν, sed δουλῶμεν exstitissent —. Jam ex analogia concludendum est, verborum in -αω quoque α, formis etiam integris, correptam fuisse. At haec conclusio necessitate caret. Concedo: sed formas traditas spectemus. Formae assimulatae omnes secundum illam sententiam ortae sunt ex eis formis integris, quarum prior vocalis producta sit. Spectemus igitur formas integras. Ex 21 verbis in -αω, quorum 35 formae integrae inveniuntur in hom. carm., tria tantum sunt, quae α productam servent, quippe quae aliter in versum heroicum non quadrent: ἀναμαιμᾰ́ει, διψᾰ́ων, πεινᾰ́ων (πεινᾰ́οντα, -ντε). Reliqua omnia α corripiunt, v. tab. A I. Ex quo cum intellegamus, α correptam esse vocalibus nondum mutatis, ὁρόωντα, γοόῳμεν ex ὁρώοντα (ὁρᾰ́οντα), γοώοιεν (γοᾰ́οιεν) fieri potuisse negandum est. Nam id profecto animum inducere non possumus, linguam, postquam ex fastidio quodam vocalium concurrentium eas inter se assimularit, juxta has formas etiam integras servasse earumque ᾱ longam posteriore tempore corripuisse. Sed alia forsitan via hanc difficultatem tollemus. Fieri enim potuit, ut forma pristina ὁρᾰ́οντα eodem tempore aut secundum regulam „vocalis ante vocalem corripitur“ in ὁρᾰ́οντα, aut transpositione quantitatis — ut haec trans-

positio fieri potuerit — in *ὁρᾰώντα (tum in ὁρόωντα) abierit. Qua ratione et ἱλάονται, γοάοιεν sim. et ὁρόωντο, τρυγόῳεν satis bene explicantur. Sed tum, quomodo formae ἡβώοντα, μνώοντο ortae sint, omnino non intellegitur.

Sed aliud idque gravissimum argumentum afferendum est. Eas enim tantum formas, ut jam Leo Meyerus perspexit, assimulatas reperimus, quarum posterior vocalis jam ante illam transpositionem aut natura aut positione longa fuerit: ita ut certissimo illo, quod metrum praebet, fundamento careat illa sententia atque in sola orthographia nitatur. Nunquam vero tales inveniuntur vel integrae: ὁράομεν, ὁράετε, ὁράομαι, ὁράαται .... vel assimulatae: ὁρόομεν, ὁράατε ...; qua alia de causa quam quia propter multas syllabas breves in versum non quadrant?[18]) Nam si prior syllaba semper vel tantum saepe producta erat, quid impediebat, quominus poeta his formis uteretur: *ὁρᾱομεν, *ὁρᾱετε cet. vel *ὁρωομεν, *ὁρᾱᾰτε cet. vel *ὁροωμεν, *ὁρᾰᾱτε cet.?

At enim quomodo Homerus formis illis tam necessariis ὁράομεν, ὁράετε, ὅραον cet. carere potuit?

Videas quam bonum is hujus damni remedium adhibuerit: activa enim forma ubi non quadrat in versum, usurpat mediam et vicibus versis. Ita verbi ἀντιάω semper utitur activa forma (v. tabb.), sed semel Ω 62 ἠντιάασθε. Verbi ἀμφαφάομαι exstant hae formae ἀμφαφόωντο, ἀμφαφάασθαι, neque vero *ἀμφαφοωμενος, sed ἀμφοφόων, ἀμφαφόωσα, ἀμφαφόωντες. Item μητιόωσι, -ντι, -ντες, -σα, sed μητιάασθε, μητιόωντο, ξυμμητιάασθαι; μηχανάασθαι, μηχανάασθε, μηχανόωνται, -ντο, μηχανόῳτο, sed μηχανόωντας; ὁρόω, ὁρόων, ὁράᾳς cet. (semper activa forma), sed εἰσοράασθε, εἰσορόωντο, ὁράασθαι. Eadem de causa invenimus ὑλάουσι, ὑλάει, sed ὑλάοντο (π 162), quamquam etiam ὕλαον (π 5) ultima positione producta usurpari poterat.

---

[18]) ἐχράετ' sane usurpari poterat syllaba ultima abjecta; itemque ἄαται trisyllabum non abhorret a versu heroico.

Verbi μηχανάασθαι varietatem jam Ellendtius („drei homer. Abhandll.“ 24) adnotavit, apud quem multa similia collecta habes.

Eadem autem varietas apud eos, qui Homerum imitantur, conspicitur. Quod ut eluceat, ea tantum verba adscribam, quorum, cum Homerus sola activa forma utatur, illi etiam media voce utuntur, et vicibus versis. βοάω apud Hom. semper active, sed ap. Nic. fr. 31, 4 (Didot) βοόωνται (e conj. O. Schneideri in schol. ad Apoll. I, 419); δεικανόωντο Hom., δεικανόωσι Arat. 209. — δηριάασθαι, -σθον, -σθων, δηριόωντο Hom., δηριόωσιν Maneth. 2, 278, δηρῖόων Nonn. D. 17, 252, δηριόωντα Quint. 4, 221. 6, 287 (δηριόωνται 4, 165. 244), Opp. Cyn. 2, 247, δηριόωντες Apoll. 1, 752, Quint. 4, 465, Nonn. D. 36, 466, Tzetz. P.H. 321 (δηριόωντο 483), δηριόωντας Apoll. 1, 493 (δηριόωνται 4, 1729. 1772), Quint. 4, 472, δηριάασκες Quint. 5, 443, δηριάασκεν Opp. Cyn. 1, 230, δηριόωσα Tzetz. A.H. 116. — ἑδριάασθαι et ἑδριόωντο Hom., contra παρεδριόων Apoll. 2, 1039, ἑδριόωντες 3, 170, παρεδριόωντες Nonn. D. 27, 242, ἑδριόωντας Orph. Arg. 807, ἐφεδριόωντα Coluth. 15, παρεδριόωσα Nonn. D. 4, 75, ἐφεδριάασκεν Tzetz. H. 392. — μαιμάω semper activa forma, semel autem μαιμώωντο Dionys. Per. 1156. — σκιόωντο saepe in Odyssea, contra ἐπεσκιόων Nonn. D. 38, 255, σκιόωντες ibid. 1, 292. 37, 40, σκιόωσα 44, 127. 48, 659, σκιόωσαν 40, 5. 43, 359, σκιάασκεν Tzetz. P.H. 248. — στιχόωντο saepe in Iliade, contra στιχόωσι Arat. 191, Orph. Lith. 269, Nonn. D. 25, 399. 26, 223. 42, 88, περιστιχόωσι Nic. Th. 442, στιχόωντα Arat. 372.

Jam si rei summam paucis astringimus, tria potissimum sunt, quae Curti sententiae de quantitatis transpositione adhuc obstare videntur: primum quod transpositionis vocalium ωο in οω nullum prorsus simile, vocalium ᾱᾰ in ᾰᾱ (ᾱαι in ᾰᾳ) omnino nullum exemplum reperire potuimus; deinde quod α verborum in -αω, priusquam vocales mutatione afficerentur, correptam fuisse ex formis homericis conclusimus;

tum quod eae tantum formae inveniuntur assimulatae, quarum vocalis posterior jam ante illam transpositionem sive natura sive positione longa fuerit.

Quae tam magni momenti mihi esse videntur, ut Curti explicationem, quamvis probabilem eo, quod omnes ex ea formae traditae — praeter μενοινάᾳ — bene intellegantur, non ausim recipere.

Itaque ex instituto nostro si aliam illarum formarum explicationem rationibus allatis probare possimus, periclitandum est. Quod ut fieri possit, necesse est, formas quae huc pertinent in classes distribuere. Itaque primo loco de infinitivis in -ααν, altero de omnibus in -οωντ- et -οῳ- formis, tertio de secunda et tertia persona in -ᾳς et -ᾳ agendum est.

De infinitivis in -ααν.

In his infinitivis qua ratione postrema syllaba producta sit, dici non potest. Verum cur eam productam putemus, omnino nulla est causa. Tales enim infinitivi cum apud Homerum 25 locis (13 Iliadis, 12 Odysseae) inveniantur, 20 locis consona sequitur[19]; ex reliquis autem quinque, ubi vocalis sequitur, syllabae -αν productio bis excusatur caesura mascula pedis secundi, ea quae est ante caesuram κατὰ τρίτον τροχαῖον (Θ 527. Ν 27), bis semiquinaria (μ 47. 109), semel semiseptenaria (Β 613).[20]) Simillima ratione Rennerus „Stud.“ I, 2, 32 Curtium secutus infinitivos aoristi secundi activi in -εειν veteri errori deberi perspexit atque, ut pro eis ubique formae in -εεν restituerentur, commendavit.

---

[19]) Β 297. Ε 366. Θ 45. Κ 530. Μ 63. Ν 215. Ρ 496. Φ 454. Χ 400. Ψ 334. γ 484. 494. ε 174. 290. ζ 82. ϑ 509. λ 292. μ 124. ο 50. 192.

[20]) Unus hymnorum Hom. infinitivus πελᾶαν VII, 44 excusatur caesura semiquinaria, unus apud Hesiodum Th. 491 ἐξελάαν caes. masc. ped. secundi.

Nostro igitur jure contendimus infinitivos in *-ααν* Curti sententiae neque favere neque obstare, atque optime eos sola assimulatione ex *-ᾰεν* oriri potuisse.

De formis in *-οωντ-* et *-οῳ-*.

Harum formarum (*ὁρόωντα, ὁρόῳτε*) scriptura, ut jam dixi, non nititur in metri necessitate, sed sola in auctoritate veterum. Qua de causa Leo Meyerus non dubitavit, pro eis formas in *-οοντ-, -οοι-* scribere. Ratio vero, qua hanc scripturam commendare voluit, a Dietrichio refutata est.

Tamen alia fortasse ratione probare poterimus, formas in *-οοντ-* et *-οοι-* non tam alienas esse ab horum verborum historia quam putarit Dietrichius. Is monuit, formam **ὁρο-οντα* necessario abituram fuisse in **ὁρουντα* neque vero in *ὁρῶντα*, quae ex *ὁρόωντα* tantum oriri potuisset. Sed hac in re assentiri non possum viro doctissimo. Magna enim est differentia inter *οο* veras pristinasque atque eas *οο*, quae assimulatione ex *αο* sive *οα* factae sint. Illae semper in *ου* contrahuntur, hae semper in *ω*. Quid ita? Si recte positum est, ut est sine dubio, contractionem imparium vocalium assimulatione praeparari, ea tantum ratione ex *αο* vel *οα* *ω* fieri potest, ut assimulatione ortae *οο* in *ω* contrahantur. Quod si non fieret, *αο* et *οα* non in *ω*, sed in *ου* coalescerent.

Sed exemplo utar. Vocis *πειθώ* accusativus integer sonat **πειθοα*, e quo primum assimulatione **πειθοο* factum esse existimemus necesse est, ut ex *ὁράοντο* **ὁροοντο*; tum **πειθοο* contrahitur in *πειθώ*: cum e contrario genetivus **πειθοος*, cujus utraque *ο* vera et pristina sit, in *πειθοῦς* coalescat. Neque vero exstat ullum exemplum, quo demonstretur *οο* ex *αο* vel *οα* ortas in *ου* contrahi.

Cujus rei quae sit ratio facillimum est intellectu. *οο* si utraque est vera et pristina, in Iade, Atthide, Doride mitiore in *ου* coalescunt, quia utraque in illis dialectis fusco quo-

dam sono, *u* simili, enuntiabatur. Sin vero *αο* et *οα* concurrunt, longe aliter res se habet. Primum assimulatione opus est. Quae fieri non potest, nisi utraque vocalis sonum suum proprium paullulum mutat, itaque utriusque sonus quidam existit, qui medium teneat inter vocales pristinas *ο* et *α*, i. e. *ο* fusca canorae *α* vi mutatur in *ο* canoram simulque *α* sequentis *ο* vi mutatur ipsa in *ο* canoram; tum duae *ο* canorae contrahuntur in *ω* canoram.[21]) Item optimo jure contenditur, *ὁρόοιτε*[22]) abire potuisse in *ὁρῷτε*, quamvis *δηλόοις* abiret in *δηλοῖς*.

Quae cum ita sint, non formas *ὁρόωντα, ὁρόῳτε*, de quarum explicatione desperem, sed has: *ὁρόοντα, ὁρόοιτε* intermedias fuisse inter *ὁράοντε, ὁράοιτε* et *ὁρῶντα, ὁρῷτε* suspicor.

Has vero formas pro illis in textum recipi non jusserim. Commendatur sane haec correctura eo, quod in vetere alphabeto attico et *ο* et *ω* littera *O* significabantur, ut errore librariorum formas *ΟΡΟΟΝΤΑ* sim. esse transcriptas in *ΟΡΟΩΝΤΑ* existimare possimus. Atque eadem suspicione moti viri docti alias quoque formas aliter atque traditae sunt scribi voluerunt, velut *ἔεν* pro *ἔην* (Leo Meyer K. Z. IX, 386 sqq. Curt. „Stud.“ I, 2, 290 sqq.), *ἔϊκοσι* pro *ἐείκοσι* (Curtius „Tragw. d. Lautges.“ 35), *λιπέεν* pro *λιπέειν* (Renner. „Stud.“ I, 2, 32 sq.), *ὅο* pro *ὅου* (Ahrens. N. Mus. Rh. II, 161 sqq.), *ἧος, τῆος* pro *εἷος, εἵως, τεῖος, τείως*

---

[21]) Eadem ratione *οο* in Doride sev. in *ω* coalescunt, quia *ο* in hac dialecto canora voce enuntiabatur. Quod apparet etiam ex eo, quod ab eis **ὁραομες* non in **ὁρωμες*, sed in *ὁρᾶμες* contrahitur. Cum enim *α* sonum quendam *η* similem habeat (quare ex *ὁράετε* fit *ὁρῆτε*), *αο* ita inter se assimulantur, ut ex *α* illa (Anglica) fiat *α* pura (quam nostrates dicunt Italicam), ex *ο* canora autem eadem *α* pura.

[22]) Sunt septem tantum hujus optativi exempla apud Homerum: *ὁρόῳτε* (*εἰς-*) *Δ* 347. *Θ* 341 (*εἰςορόοιτε* AGMV), *τρυγόῳεν* *Σ* 566, *εὐχετοῴμην* *Θ* 467. *ο* 181, *αἰτιόῳο* *υ* 135 (*αἰτιόοιο* N), *αἰτιόῳτο* *Λ* 654, *εὐχετόῳτο* *Μ* 391, *μηχανόῳτο* *π* 196. Bekkerus papyri, qui *γοάοιμεν* praebet *Ω* 664, auctoritate neglecta *γοόῳμεν* scribit; idem immerito omnium librorum *γοάοιεν* *ω* 190 in *γοόῳμεν* mutat.

(Curt. N. Mus. Rh. IV, 242 sqq.), *θῆης* sim. pro *θείης* (Stier. „Stud.“ II, 127 sqq.), *σπῆος*, *φρήατα* sim. pro *σπεῖος*, *φρείατα* (Brugm. l. c. 137 sqq.), *δήελος* pro *δείελος* (id. „Stud.“ V, 226).

Tamen formas *ὁρόωντα* sim. alphabeti transscriptioni deberi negarim. Nam cum haud neglegendum est, veteres criticos, qui e. g. in conjunctivis modo *ει* modo *η* scriberent, in formis assimulatione affectis summa constantia *οω* (aut *ωο*) scripsisse neque ullum de vitio *τῶν μεταχαρακτηρισάντων* cogitasse, quos aliis locis errorum arguerent (e. g. Schol. Ξ 241); tum bene mihi Hartelius „Homer. Studien“ p. 48 sq. monuisse videtur, ne nimium transscriptione excusare atque explicare studeremus: facile enim fieri potuit, ut etiam Euclide archonte probe sciretur, quo loco *ο*, quo *ω* pronuntianda esset. Nam etiam tum multos fuisse rhapsodos, qui non legendo, sed majores audiendo Homeri carmina didicissent, satis constat. Quae etiamsi nos non impedirent, quominus lectionem traditam mutaremus, una tamen exstat forma, in qua mutatione illa nihil proficimus. Imperativum medii dico *ἀλόω*, qui ε 377 legitur. Hunc Leo Meyerus ex *ἀλάε(σ)ο* ita factum esse putavit l. c. p. 57, ut *εο* in *ω* coalescerent, tum *α* sequenti *ω* assimularetur. Quam explicationem merito reprobavit Dietrichius ib. 436. Sed quod ipse voluit, *ἀλόω* eadem assimulatione reciproca ortum esse ex *ἀλάου*, qua *ὁρόωσα* ex *ὁράουσα*, non magis probari potest, quia *εο* nunquam apud Homerum in *ου* contrahitur (uno excepto *ἀνερρίπτουν* ν 78 [cf. Lob. El. II, 93], quod ob eam ipsam causam in *ἀνερρίπτεον* vel *ἀνερρίπτευν* corrigendum est). Secundum Curti sane rationem optime *ἀλόω* derivatur ab **ἀλαεο*, **ἀλᾱο* (cf. *μυθέεαι* — *μυθεῖαι*), **ἀλωο*, *ἀλόω*.

Quid vero de his formis *ὁρόωντα*, *ὁρόωτε*, *ἀλόω* cet. statuemus? „Ich glaube, wir haben es hier nur zum Theil mit einem sprachgeschichtlichen Problem zu thun, bei welchem wir innere naturgemässe Nothwendigkeit beanspruchen können, sondern zum andern Theil mit einem

technisch-poetischen, das nur aus der Seele der die homerische Sprache constituirenden Sänger heraus begriffen oder — bis zu einem gewissen Grade des Verständnisses gebracht werden kann."[23])

Ita igitur formas ὁρόωντα, ὁρόῳτε al. ortas esse existimo, ut eo tempore, quo in sermone vulgari jam nullae aliae formae nisi contractae usurparentur, rhapsodi recentiores, cum jam non bene intellegerent, quae esset ratio formarum a majoribus acceptarum, sed eas distractas esse e formis, quibus ipsi uterentur, contractis putarent, pro ὁρόοντα, ὁρόοιτε levi mutatione ὁρόωντα, ὁρόῳτε cantare coepissent. Ad hanc vero falsam pronuntiationem facile pelliciebantur formarum, in quibus jure οω pronuntiaretur, multitudine, velut ἀντιόω, μητιόωσα (cf. tab. II, 1a, III, 1a).

Cum autem rhapsodi illi carmina memoriae tradita non prorsus immutata recitarent, facile fieri potuit, ut quis analogia deceptus vulgarem ἀλῶ distraheret Homeroque ἀλόω formam inculcaret.

Simili ratione recentiores, cum saepe vocalis finalis produceretur ante liquidam consonam vocabuli proximi, quod priore tempore a duplici consona incepisset, ubique ante liquidas licitam esse vocalium productionem credebant itaque etiam ante λιγύς, μέγας cet., quae nunquam duplici consona inceperant, vocales producebant (v. Curt. „Stud." IV, 482 sqq.).

Item ex errore rhapsodorum, non eorum, qui carmina in novum alphabetum transscripserunt, imperfecta ἔην, ἤην, ἔησθα explicanda esse puto. Quae postquam Curtius „Stud." I, 2, 290 sqq. corrupta esse ex ἔεν, ἦεν, ἔεσθα suspicatus est, Hartelius l. c. 46 sqq. non ubique ἔεν, ἦεν scribi posse demonstravit. Quod cum ne antea quidem ille contendisset, in epistola ad Hartelium scripta („Stud." IV, 478 sq.) formis

---

23) Dicit haec Curtius („Stud." IV, 482) de productionibus vocalium ante liquidas et nasales factis; sed eadem de formis illis assimulatis valere puto.

illis denuo tractatis sententiam suam de ἤην diserte edixit: „So war meine Ansicht allerdings die, dass hier (τ 283, ψ 316, ω 343) ἤην wirklich gesprochen ward, dass aber diese Form ein aus falscher Nachbildung entstandenes Gebilde der Sängersprache sei.“ Neque alia ratione explicari potest ἔην Β 687, Ω 630, δ 248. Usurparunt vero his locis ἔην, quia etiam ante consonas — formam esse distractam ex ἦν rati — ἔην pronuntiare consueverant.

De 2. et 3. pers. in -ᾳς, -ᾳ.

Goettlingi sententiam, qui e diphthongo αι contractione nescio qua inaudita α et ι vocalium ᾳ factum esse putet, probari non posse, jam dixi. Leo Meyerus illam ᾳ omnino non explicavit (cf. K. Z. X, 47 sq.) neque magis Dietrichius.

Nos vero de -ᾳς, -ᾳ illis satis difficilibus explicatu certius fortasse judicare poterimus, si historiae verborum contractorum rationem habuerimus.

Allenius („Stud.“ III, 270) quod vocalis thematica *a* formarum **ama-ant* (*amant*), *γελα-αντι (γελᾶντι) non, ut vulgo fit, in *o* obscurata est, analogia formarum τί-θε-μεν, θέ-ντος, λεχ-θέ-ντος excusat, in quibus non minus ε stirpis θε- servata sit quam in illis vocalis stirpis *ja*. Curtius autem in comment. de hist. verb. contr. analogiam illam optime adhiberi ratus, stirpem *ja-* apud Graecos *jε-* sonuisse (ut θε- pro *dha*) monet atque proinde *-a-jāmi* formam archetypam primum in *-a-jēmi* transiisse opinatur. Ideoque lesb. γέλα-μι e *γελαημι, γελᾶντι e *γελαεντι orta esse maxima probabilitate conjicit. Cum vero stirpis *jε-* 1. sing. et omnes pers. plur. num. analogiam stirpis θε- sequantur, conjectura sese ipsa nobis offert, etiam 2. et 3. sing. illam analogiam initio secutas esse; ita ut hic esset praesentis indicativus verbi ὁράω:

ὁρά-jη-μι, ὁρά-jη-σι, ὁρά-jη-τι
ὁρά-jε-τον, ὁρά-jε-μεν, ὁρά-jε-τε, ὁρά-jε-ντι.

In lingua sane sanscrita praesens declinatur: *bhara-jā-mi, -jă-si, -jă-ti.* Quod ea de causa factum esse puto, quia Indi, qui verbum *ja-* non usurparent (sed solum *jā*) prius quam Graeci, apud quos *jε-* usui fuisse testaretur *ἱέ-ναι*, haec verba cum stirpe *ja-* esse composita obliti in declinatione analogiam verborum primitivorum sequerentur. Quod si idem apud Graecos factum esset, ne prima quidem persona **γελα-ημι* sonare posset (sed **γελαωμι*).

Graecae vero linguae omnes omnium dialectorum formae optime e forma archetypa **ὁραjησι* ortae esse possunt, quod ex hoc stemmate cognosces:

**ὁρα(j)ησι*

**ὁρααισι* — **ὁραῃς*

**ὁρᾱισι* — hom. *ὁράᾳς* — **ὁρεῃς*

lesb. *ὅραισι*[24]) — att. *ὁρᾷς* — dor. *ὁρῇς*

Homericum igitur *ὁράᾳς* eadem ratione ex **ὁραῃς* factum est qua conjunctivus *ἐάᾳς* (*λ* 110, *μ* 137) ex **ἐαῃς* vel 2. sing. praes. ind. med. *μνάᾳ* e **μναῃ* (**μναεσαι*). Eadem vero ac verborum in *-αω* forma archetypa statuenda est verborum in *-οω* et *-εω*. Proinde et indicativi et conjunctivi forma *δηλοῖς* e *δηλόῃς* facta est. Quod vero e **ποιε(j)ῃς* non **ποιῇς*, ut exspectandum erat, sed *ποιεῖς* factum est, eo explicatur, quod, cum omnes personae analogiam verborum in *-ω* secutae mutarentur itaque e **ποιε-jε-μεν*, **ποιε-jε-ντι* cet. **ποιε-jο-μεν*, **ποιε-jο-ντι* fierent, etiam **ποιε(j)ῃς* in *ποιέεις* transiit: praesertim cum veri esset simillimum verborum in *-εω* formas multo diutius quam verborum in *-αω* et *-οω* integras servatas esse. Sed etiam verborum in *-αω* formae, si quae (sunt duo tantum) ab antiquissimo homericae poesis tempore usque ad rhapsodos recentissimos servatae erant, ab his secundum verborum primitivorum analogiam mutatae, itaque e **στιχαῃ*, **μαιμαῃ* factae sunt *στιχάει, μαιμάει.*

---

[24]) Cf. Curt. „Stud." III, 396.

Confirmatur mea sententia eo, quod non solum severior Doris, sed etiam mitior verborum in -οω praebet indicativi formam στεφανῷ (Ahr. dor. 310), quae e *στεφανοετι orta esse non potest; e *στεφανοητι potius derivanda est, sicut conjunctivus πριῷ a *πριοητι originem ducit. Nam quominus στεφανῷ e *στεφανωετι factum esse putem (ut infin. mit. Doridis στεφανῶν e *στεφανωεν et Atthidis ῥιγῶν e *ῥιγωεν derivandus est), me impedit cum paucitas exemplorum, quae vocalem productam praebeant, cf. p. 161 sqq., tum analogia ceterarum personarum, quae, cum in mit. Dor. μισθοῦμες, μισθοῦτε, μισθοῦντι sonent, de producta ο nos cogitare non sinant.

Jam ut rei summam comprehendam: alias formas assimulatas e verborum contractorum, alias ex homericae poesis historia atque progressu explicandas esse censeo. Et quamquam non ignoro, in hac quoque sententia dubitationi locum datum esse, atque praecipue opinionem meam de formis in -ᾳς, -ᾳ non nisi dubitanter proferre ausim, tamen eam exponere volui, cum minoribus laborare difficultatibus quam ceterae omnes, quae publici juris factae sunt, mihi videretur.

Caput V.

QUI FACTUM SIT, UT IN CARMINIBUS HOMERICIS ET INTEGRAE ET ASSIMULATAE ET CONTRACTAE FORMAE USURPENTUR.

Utut vero formas assimulatas explicamus, hoc certum est, eas — sive ὁρόωντα, ὁρόῳτε initio sonuerunt, sive ὁρόοντα, ὁρόοιτε — intermedias esse inter integras et contractas, itaque recentiores quam illas, vetustiores quam has. Qui autem factum est, ut in uno eodemque carmine tres istae formae aetate multum inter se discrepantes usurpentur? Eundem hominem vel hominum quandam societatem in sermone vulgari re vera unquam eandem vocem et pristina forma et recentiore ex hac orta

et recentissima ex recentiore orta pronuntiasse cogitari non potest (cf. Leskien, Fleckeis. Annal. 95, p. 1). Atque ne id quidem suspicari licet, hominem quendam consulto has formas ad vetustarum atque abolitarum normam formasse, qui eis insertis carmen suum vetustatis specie ornaret. Nam — ut omittam hanc affectationem a moribus illorum hominum indoctorum esse alienissimam — unde tandem scire poterant illa aetate, qua litterarum usus nondum notus esset vel certe nondum increbuisset, voces quasdam a majoribus aliter pronuntiatas esse atque ab ipsis? Et si re vera scire potuissent per carmina memoriae tradita, non intellegeremus, cur vetusti coloris ille amator non semper formis veteribus usus esset, sed formis recentioribus intermixtis fallaciam suam aperuisset.

Sed praeter hanc verborum in -*αω* formarum discrepantiam multa alia sunt in carm. hom. exempla ejusdem varietatis: genetivi sing. 2. decl. tribus formis usu veniunt (cf. Leskien. l. c.), quae aetate multum inter se distant; terminatio enim modo *οιο*, modo *οο* (cf. Ahrens N. M. Rh. II, 161 sqq.), modo *ου* sonat; item dativi pluralis terminantur modo in -*ησι*, -*οισι*, modo in -*ης*, (-*αις*), -*οις*, nom. acc. plur. neutr. modo in *ᾱ*, modo in *ᾰ* (Hartel. l. c. 42), eaedem voces modo ϝ instructae videntur, modo ea carent (cf. Leskieni diss.: „Rationem, quam I. Bekker in restit. ϝ secutus est, exam.“), alia id genus multa.

Intellegere non possumus hanc formarum varietatem nisi habita homericae poesis historiae ratione. Cf. quae de hac disseruerunt Curtius, „Erläut.“ 2 42, „Stud.“ IV, 482—490, Leskienius Fleckeis. Annal. 95, p. 2. 7, „Stud.“ II, 67 sqq.

Carmina homerica — solam linguam nunc respiciam — qualia ad nos pervenerunt, non possunt esse confecta intra unius saeculi spatium, nedum ab uno homine: ea enim aetas, qua carminum fundamenta jaciebantur, ab ea, qua eorum lingua quasi rigescebat atque ita constituebatur, ut nobis tradita est, quam maxime distat.

Nam qui Iliadem et Odysseam — ut ita dicam — primi contexuerunt vel potius primi singula carmina condiderunt, e quibus postea duo illa magna carmina composita sunt, sine dubio ea lingua usi sunt, qua tum omnes utebantur, i. e. ea lingua, quae cum lingua vulgari rhapsodorum recentiorum aetatis comparata pervetustam haberet speciem. Cum vero carmina vetusta illa lingua primum condita nondum litteris mandarentur, sed a patre fili, a filio nepotis memoriae traderentur idque eo tempore, quo haudquaquam poetica virtus evanuisset, sed multi essent, quos divino afflatu dignarentur Musae: minime est mirandum, quod filii non anxio animo veriti sunt, ne litteram a patribus acceptam mutarent. Neque magis mirandum est, quod illi recentiores, quamquam in universum carmina non lingua illa vetusta, sed ipsorum aetatis lingua vulgari cantarunt, tamen et singulas formulas, quae in eisdem versus sedibus saepe usu venirent, et totos versus vel hemistichia, quae saepe in illis carminibus redirent, ideoque in animis quasi insculpta essent atque ita viderentur poesis epicae propria, ut removeri non possent, summa pietate servarunt.

Et re vera ex accurata harum rerum inquisitione — dolendum est, quod adhuc parum has in res inquisiverunt viri docti — apparet, formas illas vetustas fere semper in certis quibusdam versus sedibus vel in solemnibus formulis reperiri. Ita saepissime ϝ in formulis servata est; ita genetivos in *-οιο* plerosque in certis locis vel in formulis usurpari demonstravit Leskienius; atque idem etiam de formis verborum in *-αω* statuendum esse, nos jam probare conemur.

Formarum integrarum exempla in Iliade Odysseaque exstant 64 (formis saepius repetitis pro singulis numeratis 35) et quidem in versibus 63. Hae vero formae non ubique usurpantur, sed fere semper aut in fine versus aut in caesura majore.[25])

---

[25]) Etiam aliis in rebus caesuras idem valere ac versus finem docet Imm. Bekkerus, „Hom. Bl.“ I, 144.

Ex 64 enim exemplis

25 leguntur in fine versus (e. g. *B* 550 ἔνθα δέ μιν ταύροισι καὶ ἀρνειοῖς ἱλάονται):

B 550. *Z* 370. 497. *Λ* 769. *P* 172. *Φ* 197. *X* 423. *Ω* 664. *β* 400. *ζ* 153. *ϑ* 551. *π* 9. 162. *ρ* 28. 85. 178. 275. 324. *τ* 30. *υ* 371. *φ* 242. 387. *χ* 399. *ψ* 136. *ω* 362,

12 in caesura semiquinaria (e. g. *λ* 584 στεῦτο δὲ διψάων, πιέειν δ' οὐκ εἶχεν ἑλέσθαι):

N 583. *O* 635. *Y* 432. 490. *ζ* 245. *κ* 83. 227. *λ* 584. *ο* 255. 360. *ρ* 523. *τ* 229,

8 in caesura trochaica (e. g. *β* 66 οἳ περιναιετάουσι . . . .): *H* 9. *Π* 758. *β* 66. *δ* 96. 177. *ι* 23. *ν* 109. *ω* 190,

2 in caesura mascula pedis secundi: *Γ* 25. *ι* 21 (ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον),

3 in caesura semiseptenaria: *Π* 352. *β* 50. *υ* 15 (ἄνδρ' ἀγνοιήσασ' ὑλάει, μέμονέν τε μάχεσθαι),

2 in caesura bucolica: *ζ* 292. *τ* 230 (αἰγείρων· ἐν δὲ κρήνη νάει, ἀμφὶ δὲ λειμών).

Restant igitur 12 versus, in quibus formae integrae aliis locis usurpantur. De his postea agetur.

Formarum assimulatarum exstant 437 exempla (formis saepius repetitis pro singulis numeratis 212) et quidem in 431 versibus. Ex his vero 437 exemplis

184 leguntur in fine versus (e. g. *A* 31 ἱστὸν ἐποιχομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν):

A 31. *B* 92. 337. 508. 516. 539. 542. 602. 616. 648. 680. 686. 733. 841. *Γ* 266. 341. 342. 387. *Δ* 1. 4. 9. 79. 227. 432. *E* 89. 661. 903. *Z* 127. 268. 322. 415. 473. *H* 45. 214. *Θ* 42. 177. 230. 320. 435. *I* 229. 446. 596. *K* 197. 198. 206. *Λ* 73. 654. 673. 695. *M* 38. 312. 421. *N* 24. 261. 265. 775. *Ξ* 345. *O* 27. 120. 456. 542. *Π* 96. 208. 506. *P* 19. 734. *Σ* 144. 206. 312. *T* 234. 359. *Y* 125. 153. 348. *Φ* 151. 349. 431. 467. 491. 519. *X* 174. 373. 412.

Ψ 142. 300. 448. 464. 495. 509. 613. 643. Ω 23. 482. 604. 633. (= 95)

α 32. 172. 234. 404. γ 73. 123. 207. 213. 246. δ 42. 75. 142. 277. 368. 800. 822. ε 63. ζ 14. 161. η 71. 98. 114. 116. 124. 128. 161. 200. ϑ 9. 78. 92. 173. 215. 351. 384. 467. 561. ι 254. 324. ϰ 6. 396. λ 590. μ 95. 234. ν 29. 196. ξ 15. 214. 340. ο 28. 181. 456. 520. π 93. 107. 134. 196. 203. 344. ϱ 499. 530. 588. σ 4. 33. 40. 143. τ 386. 475. 513. 537. 586. υ 135. 166. 170. 311. 317. 370. 373. 374. 394. φ 375. 429. χ 412. 432. ψ 1. 59. 239. ω 56. 252. 319, (= 89)

35 in caes. semiquinaria (e. g. *E* 183 *ἵππους τ' εἰς-ορόων·* —):

E 183. 366. *Θ* 45. *K* 123. 239. 530. *Λ* 156. *N* 27. 125. *O* 742. *Y* 23. *Φ* 105. 249. 454. *X* 271. 400. *Ψ* 323. (= 16)

α 229. γ 484. 494. ζ 82. ι 416. λ 141. μ 47. 95. 109. ο 192. 346. π 26. τ 72. 319. 534. υ 6. ψ 91. 115, (= 19)

64 in caes. trochaica (e. g. *B* 458 *αἴγλη παμφανόωσα δι' αἰϑέρος οὐρανὸν ἵκει*):

B 97. 458. *Γ* 43. 187. *Δ* 347. 378. *E* 295. 413. 418. 619. *H* 157. *K* 206. 409. *Λ* 78. 713. 761. 670. *M* 17. *N* 315. 799. *O* 723. *Π* 857. *P* 265. 308. 673. *X* 363. 476. *Ψ* 321. 629. *Ω* 62. (= 30)

γ 436. δ 139. 721. ε 69. 119. 122. 176. 480. η 35. 105. 319. ϑ 327. 341. ι 295. λ 288. 503. ν 99. 425. 435. ξ 468. 503. ο 317. 333. 385. 462. π 369. σ 111. τ 210. 264. 442. 514. υ 195. 253. ψ 353, (= 34)

11 in caes. semiseptenaria (e. g. *M* 63 *ἣ δὲ μάλ' ἀργαλέη περάαν· σκόλοπες γὰρ ἐν αὐτῇ*):

M 63. *O* 687. 732. α 301. γ 199. δ 380. 469. λ 110. μ 124. 137. ο 50,

39 in caes. mascula pedis secundi (e. g. *B* 579 *κυδιόων, πᾶσιν δέ κτλ.*):

B 293. 297. 579. *Γ* 325 *E* 244. *Z* 509. 514. *H* 83. 212. 448. *Θ* 52. 414. 527. *K* 565. *Λ* 82. 601. *N* 215. *O* 266. 555. *P* 572. *Y* 172. 481. *Φ* 108. *X* 321. *Ψ* 632. 786. *Ω* 355. (= 27)

α 25. *δ* 106. *ϑ* 196. 288. 509. *λ* 292. *μ* 282. *ο* 400. *ϱ* 545. *σ* 143. *τ* 374. *φ* 393. (= 12)

Reliqua sunt igitur 104 exempla, quae regulam nostram infringere videntur. Verum si repetitiones et formulas prorsus similes pro singulis numeramus, magnus ille numerus ita imminuitur, ut tantum 46 exempla restent. Sed ne his quidem commovemur, ut a sententia nostra recedamus.

Hoc enim posuimus: servarunt rhapsodi recentiores formas vetustas et si formae in eisdem versus sedibus saepe redibant, et si voces in formulis solemnibus saepe usurpatae ita cum proximis cohaerebant, ut mutari non possent. Jam conferamus 12 formarum integrarum, 104 assimulatarum exempla. Fere in omnibus formulas illas solemnes non agnoscere non possumus:

ναιετάουσι πόληες ἐπιχϑονίων ἀνϑρώπων Δ 45. — *ὁ δέ τ' ἐξελάων ὑπακούει κ* 83. — *κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος H* 213. *τ* 438. — *κατεσκίαον δὲ Χάρυβδιν μ* 436. — *οὐδὲ κατὰ μοῖραν πέραον πάλιν Π* 367 (cf. item in caes. bucol. *δόμεναι πάλιν Λ* 116. *H* 79. *X* 342. *ἰέναι πάλιν Π* 87. *ι* 225. *δώσω πάλιν X* 259. *νῆχον πάλιν η* 280). — *οὐδ' ὕλαον προςιόντα π* 5. — *μέγα πεινάοντα δίεσϑαι Σ* 162. — *ἀοιδιάουσ' ὀπὶ καλῇ ε* 61 (cf. *ἀμειβόμεναι ὀπὶ καλῇ Α* 604. *ω* 60. — *ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ κ* 221). — *ἀναίτιον οὔταε χάλκῳ χ* 356.

Semper in fine versus leguntur:

αἰτιάασϑαι ἄνωγα K 120. — *ἑδριάασϑαι ἄνωγεν Λ* 646. 778. — *ἑδριάασϑαι ἄνωγον γ* 35. — *δεδάασϑαι ἄνωγα π* 316. — *κεράασϑε δὲ οἶνον γ* 332. — *κερόωντο δὲ οἶνον ϑ* 470. — *ἠτιάασϑε ἕκαστος Π* 202. — *εὐχετόωντο ἕκαστος Θ* 347.

O 369. — *μνώοντο ἕκαστος Π* 697.[26]) — *μνάᾳ δὲ γυναῖκα π* 431. — *ὑπεμνάασθε γυναῖκα χ* 38. — *μνάασθαι ἄκοιτιν α* 39. — *ἀντιόω πολέμοιο Μ* 368. *Ν* 752. — *πυρὶ λαμπετόωντι ἔϊκτην Λ* 104. *δ* 662. — *κάρη κομόωντες* (ας) *Ἀχαιοί* (ούς) *Β* 11. 28. 51. 65. 323. 443. *Γ* 43. 79. *Δ* 261. 268. *Η* 85. 328. 442. 448. 459. 472. *Θ* 53. 341. 510. *Ι* 45. *Ν* 310. *Σ* 6. 359. *Τ* 69. *α* 90. *β* 7. 408 (*ἑταίρους*). *υ* 277. — *ἐφεψιόωνται ἅπαντες τ* 331. — *καθεψιόωνται ἅπασαι τ* 372. — *ἐφεψιόωνται γυναῖκες τ* 370.

Posterius hemistichium invenimus: *δεικανόωντο δέπασσιν Ο* 86. — *δεικανόωντ᾽ ἐπέεσσιν σ* 111. — *εὐχετόῳτ᾽ ἐπέεσσιν Μ* 391. — Prius hemistichium: *δεικανόωντ᾽ ἐπέεσσιν ω* 411.

ἐκπεράᾳ μέγα λαῖτμα ι 323 (cf. *ϑ* 561). — *περάαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης ε* 174. — *περάαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον Β* 613. — *περοωσι δὲ πουλὺν ἐφ᾽ ὑγρήν δ* 709. — *πολιὴν περόωσι θάλασσαν ζ* 272. — *νηυσὶν περόωσι θάλασσαν ι* 129.

ἐλάαν τ᾽ ἐριαυχένας ἵππους Ρ 496. — *ἐλάαν σχεδὸν ἅρμα καὶ ἵππους Ψ* 334.

γοόωντά τε μυρόμενόν τε τ 119. — *γοόωσά τε μυρομένη τε Ψ* 106. *Ζ* 373.

σκιόωντο δὲ πᾶσαι ἀγυιαί β 388. *γ* 487. 497. *λ* 12. *ο* 185. 296. 471.

οὔτε θαλάσσης κῦμα τόσον βοάᾳ ποτὶ χέρσον Ξ 394. cf. *κυλινδόμενα ποτὶ* (*πρ.*) *χέρσον ι* 147.

ἀλλ᾽ ἔτι μέν μίν φημι ἅδην ἐλάαν κακότητος ε 290. cf. *ὀνόσσεσθαι κακότητος ε* 379.

μενοινάᾳ πολεμίζειν Τ 164. cf. *ἐπιστάμενοι πολ. Β* 611. *ὀτρύνω πολ. Ο* 402. *λιλαίεσθαι πολ. Π* 89. *ἐποτρύνω πολ. Π* 525.

γιγνώσκω, *ὁρόω δὲ Μαχάονα Λ* 651. cf. *γιγνώσκω, φρονέω π* 136. *ρ* 193. 281.

---

[26]) Huic formulae et quattuor, quae antecedunt, etiam aliud vetustatis vestigium inest, sc. *ϝ*. De *ϝέκαστος* v. Allen. „Stud." III, 248 sqq.

ὁρόων ἐπ᾽ ἀπείρονα πόντον Α 350. cf. *περόωσι δὲ πουλὺν ἐφ᾽ ὑγρήν δ* 709. *περάαν μέγα λαῖτμα θαλάσσης ε* 174. *περάαν ἐπὶ οἴνοπα πόντον Β* 613.

σὺ δ᾽ εἰςορόων ἀνέχεσθαι π 277. cf. *ἐγὼ δ᾽ ὁρόων ἀκάχημαι θ* 314.

ῥυπόωντα καθῆραι ζ 87. cf. *κάθηράν τε ῥύπα πάντα ζ* 93. *κελαινεφὲς αἷμα κάθηρον Π* 667.

ῥυπόωντα δὲ ἕστο χιτῶνα ω 227. cf. (*λυγρὰ*) *περὶ χροῒ εἵματα ἕστο Ψ* 67. *ρ* 203. 338. *τ* 218. 237. *κακὰ χροῒ εἵματ᾽ ἔχοντα ω* 156. cf. etiam *μαλακὸν δ᾽ ἔνδυνε* (*ἔκδ.*) *χιτ. Β* 42. *α* 437. *λαπάρην διάμησε χιτ. Γ* 359. *Η* 253.

μένον λοχόωντες Ἀχαιοί δ 847. cf. *κάρη κομόωντες Ἀ.*

καὶ εὐχετόωντο θεοῖσιν μ 356. cf. *εὔχομαι ἐλπόμενος Διί τ᾽ ἄλλοισίν τε θεοῖσιν Θ* 526.

μενοινώω δὲ καὶ οἶος Ν 79. cf. *ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος Ε* 304. *Μ* 449. *Υ* 287. *ἢ πειρήσαιτο καὶ οἶος Ν* 457. *ἐπιρρήσσεσκε καὶ οἶος Ω* 456.

μενοινήησί τε πολλά Ο 82. cf. *πολλὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντα Κ* 4.

γελώοντες τετύκοντο υ 390. cf. *ἐπισταμένως τετύκοντο μ* 307.

μνώοντ᾽ ὀλοοῖο φόβοιο Λ 71. *Π* 771. cf. Apoll. 4, 669 *λῆξεν δ᾽ ὀλοοῖο φόβοιο.*

μάλ᾽ ἀσχαλόωσι μένοντες α 304. cf. *ἐρητύοντο μένοντες Θ* 345. *Ο* 3. 367. *γ* 155. *ἀλεξώμεσθα μένοντες Λ* 348. *Χ* 231. *ἐμητίσαντο μένοντες μ* 373.

ἀσχαλόωσι γὰρ οἵδε καθήμενοι Ω 403. cf. *καθήμενοι ἠγορόωντο Δ* 1. *κ. εἰςορόωντο Ψ* 448. *κ. ἑψιαάσθων ρ* 530.

ἢ ἤδη μ᾽ ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν Ζ 368. cf. *ἀλλ᾽ ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ Β* 680. 874. — *καὶ ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον Γ* 352 cet.

ἐρυκανόωσ᾽ ἀέκοντα α 199. cf. *βίῃ ἀέκοντα καθέξει Ο* 186. — *ἀέκ. δέ σ᾽ οὔ τις ἐρύξει η* 315.

τηλεθόωσα φύει Ζ 148. cf. *πέφυκει τηλεθόωσα ε* 63.

ἡμερὶς ἡβώωσα ε 69. cf. *υἱέες ἡβώοντες Ω* 604. *κ* 6.

ἐγὼ δ' ὁρόων ἀκάχημαι ϑ 314. cf. *οἵ που δεῦρ' ὁρόωντες ἀκηχέδατ'* P 637.

Horum similia reperire non potui:

γήμασϑ', ἀσχαλάᾳ δὲ πάϊς βίοτον κατεδόντων τ 159. — *ὅτε τρυγόῳεν ἀλωήν* Σ 566. — *βοόωντά τ' ἐφεύροι* B 198. — *ἅμα τροχόωντα ϑύραζε* ο 451. — *βιόωντο δὲ παῖδα* ψ 9. — *κατηπιόωντο βαρεῖαι* E 417. — *κελευτιόωντ' ἐπὶ πύργων* M 265. — *ἀλόω κατὰ πόντον* ε 377. — *γναϑμοῖσι γελώων ἀλλοτρίοισιν* υ 347. — *οἷά τε τοῖς ἀγαϑοῖσι παραδρώωσι χέρηες* ο 324. — *λίπον γοόωντας ὄπισϑεν* κ 209. — *μαιμώωσι δ' ἔνερϑε πόδες καὶ χεῖρες ὕπερϑεν* N 75.

Attamen non solum his versibus, sed etiam eis, in quibus illae formae in fine vel in caesura majore leguntur, longe plurimis solemne quiddam inesse vel certe complures inter se similes esse eodem rhythmo, cui summo jure in his rebus multum tribuit Ellendtius in prima trium dissertationum homericarum, facile intellegitur.

Quod in omnibus persequi longum est, sed pauca quaedam adscribam. Conferas igitur haec:

In fine versus leguntur:

κακὰ μητιόωντι Σ 312. *-σα* O 27. — *κακὰ μηχανάασϑαι* γ 213. *-οωνται* π 134. ρ 499. φ 375. — *ἀτάσϑαλα μηχανάασϑαι* π 93. *-οωντας* σ 143. *-οωνται* ρ 588. υ 170. γ 207. *-οωντο* Λ 695. — *ἀεικέα μηχανόωντο* υ 394. χ 432.

In priore hemistichio leguntur:

ἐνϑάδε ναιετάων ζ 245. ο 360. — *ἔνϑ' ὅ γε ναιετάων* ο 255. — *Κρήτῃ ναιετάων* ρ 523. — *πολλαὶ ναιετάουσι* ι 23. — *οἵ (αἵ) περιναιετάουσι* β 66. δ 77. — *οἰκία ναιετάασκεν* P 308. — *ᾗ ἐνὶ ναιετάασκεν* ο 385.

In posteriore hemistichio leguntur:

ἐπὶ χϑονὶ ναιετάουσιν ζ 153. — *καὶ οἳ περιναιετάουσιν* ϑ 551. — *ἢ οἳ περιναιετάουσιν* ψ 136. — *δόμους εὖ ναιετάοντας* Z 370 et saepissime. — *μεγάρων εὖ ναιετάοντων* β 400. τ 30. φ 387. χ 399. — *δόμων εὖ ναιεταόντων* υ 371. — *ὃς ἐν Ἤλιδι ναιετάασκεν* Λ 673. — *ἠδ' οἳ Στύρα*

ναιετάασκον B 539. — *ἐριβώλακα ναιετάασκον* B 841. — *ἐριβώλακα ναιετάουσιν* P 172.

In his infinitivus epexegeticus in fine versus legitur: *πέλεται φάος εἰςοράασθαι* Ξ 345. — *ἰνδάλλεται εἰςοράασθαι* γ 246. — *πάχος εἰςοράασθαι* ι 324. — *μείζονες εἰςοράασθαι* κ 396. — *μέγας ἦν ὁράασθαι* σ 4.

ὁρᾷς non usurpatur nisi in hac formula, quae semper in versus capite legitur:

οὐχ ὁρᾷς H 448. O 555. Φ 108. ρ 545.

Initio versuum leguntur:

ἄψ ὁρόων Γ 325. — *πρόσθ᾽ ὁρόων* Y 481. — *ἐς γενεὴν ὁρόων* K 239. — *αἰεὶ τέρμ᾽ ὁρόων* Ψ 323. — *αἴσχεα πόλλ᾽ ὁρόων* α 229. — *ἥμενος ἔνθ᾽ ὁρόων* Y 23. — *ἧστο κάτω ὁρόων* ψ 91. — *ἵππους τ᾽ εἰςορόων* E 183. — *ἀλλ᾽ ἐμέ τ᾽ εἰςορόων* K 123. — *τέρψομαι εἰςορόων* π 62. — *εἰςορόων πόνον αἰπύν* Λ 601. — *εἰςορόων χρόα καλὸν* X 321. — *εἰςορόων ὄψιν τ᾽ ἀγαθὴν* Ψ 632. — *εἰςορόων Ὀδυσῆα* φ 393.

In posteriore hemistichio leguntur:

σέβας μ᾽ ἔχει εἰςορόωντα γ 123. δ 75. ζ 161. θ 384. — *σέβας μ᾽ ἔχει εἰςορόωσαν* δ 142. — *θάμβος δ᾽ ἔχεν* (ει) *εἰςορόωντας* Γ 342. Δ 79. Ω 482. — *ἐγήθεον εἰςορόωντες* H 214. — *μάκαρες θεοὶ εἰςορόωντες* Ω 23. — *ἐς ἀλλήλους ὁρόωντες* Ω 633. υ 373. — *θεὸν ὣς εἰςορόωντες* η 71. -*ωσιν* θ 173. — *θεοὺς ὣς εἰςορόωσιν* M 312. — *καθήμενοι εἰςορόωντες* Ψ 448. cf. Δ 1. ρ 530. — *καθήμεναι εἰςορόωσαι* Δ 9. — *ἶσα θεῷ Ἰθακήσιοι εἰςορόωσιν* ο 520. — *Ἀχαιοὶ εἰςορόωσιν* υ 166.

αἳ δ᾽ αὖτ᾽ εἰςορόωσαι Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη E 418. cf. *ὑμεῖς τ᾽ εἰςορόωντε θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι* θ 341.

In fine versus leguntur:

ἐνώπια παμφανόωντα N 261. Θ 435. δ 42. — *ἔντε᾽ ἐδύσετο παμφανόωντα* I 596. O 120. — *κλυτὰ τεύχεα παμφανόωντα* Σ 144. — *γλαφυραὶ νέες ἐστιχόωντο* B 516. 602. 680. 733 (*ἐστιχ.* etiam aliis locis semper in fine versus). —

ἀναίτιον αἰτιάασθαι N 775. — *ἀναίτιον αἰτιόῳο* υ 135. — *ἀναίτιον αἰτιόῳτο* Λ 654.

In posteriore hemistichio:

μαλακώτερος ἀμφαφάασθαι X 373. — *εὔξοον ἀμφαφάασθαι* ϑ 215. — *εὔξοον ἀμφαφόωντες* τ 586.

In priore: *χερσίν τ' ἀμφαφόωντο* ο 462.

καγχαλόων et *κυδιόων* semper in versus capite leguntur et quidem ita, ut enuntiationem in antecedente versu inceptam claudant.

Initio versus leguntur:

ὃν πότμον γοόωσα Π 857. X 363. — *ἀμβλήδην γοόωσα* X 476. — *ἐξ ὕπνου γοόωσα* E 413. — *τῆς δ' ἀδινὸν γοόωσα* δ 721. — *τῆκε, πόσιν γοόωσα* τ 264. — *θυμῷ μὲν γοόωσαν* τ 210.

In versus capite:

μάστιξεν δ' ἐλάαν novies. — *ἀλλὰ παρὲξ ἐλάαν* μ 47. — *νῆα παρὲξ ἐλάαν* μ 109. — *αἴϑ' ὡς ἡβώοιμι* H 157. Λ 670. Ψ 629. ξ 468. 503 (*ὡς νῦν*).

Si vero omnes integrarum assimulatarumque formarum exempla inter se comparaveris, etiam aliud invenies, quod haud neglegendum esse puto. Reperimus has formas fere semper in eis formulis, quae cum eis orationis partibus, in quibus quid egerint heroes narretur, comparatae — ut uno vocabulo significem quid velim — orationis quasi ornamenta esse videantur. Inde magna illa participiorum copia (e 435 exemplis sunt 198 participia), inde multi infinitivi epexegetici, enuntiationes relativae, similitudines.

Quae cum quasi ornamenta essent narrationis, saepius in narrationibus variis et diversis adhiberi poterant itaque menti probe infixa bene servabantur.

Raro autem formae illae in narratione progrediente reperiuntur atque ne his quidem locis nisi in formulis sat tritis, velut

ἐστιχόωντο octies in fine versus. — *οἵ ῥα τότ' ἐστρατόωντο* Γ 187. Δ 378. — *τὴν ἀμφεστρατόωντο* Λ 713. — *καϑήμενοι ἠγορόωντο* Δ 1. cf. Ψ 448. ρ 530. — *χερσίν τ'*

ἀμφαφόωντο ο 462. cf. p. 191. — *δεικανόωντο δέπασσιν* Ο 86. — *δεικανόωντ' ἐπέεσσιν* σ 111. ω 410.[27])

Ex eis quae dixi apparet, non multum hac in re tribuendum esse ei, quod primo obtutu satis grave esse videtur. Putarit enim quis, rhapsodos ea de causa formas assimulatas adhibuisse, quia formae contractae in versum non quadrarent. Et sane verum est, multa verba non nisi formis integris assimulatisve usurpari posse: quare aliquantum etiam illud valere poterat; tamen non tantum illo tribuerim in verbis quantum in nominibus, cum multorum synonymorum copia eis praesto esset. Ita e. g. *ἀντῶ* dici poterant pro *ἀντῐῶ*, *εἰλῡφάζω* (Υ 492) pro *εἰλῠφῶ*, *μητίομαι* pro *μητῐῶ*, *ἐςορῶ* pro *εἰςορῶ*, verba primitiva *εὔχομαι*, *ἐρύκω*, *ἕζομαι*, *ἴσχω*, *λάμπω* pro *εὐχετῶμαι*, *ἐρυκᾰνῶ*, *ἑδρῐῶμαι*, *ἰσχᾰνῶ*, *λαμπετῶ* (*δηῶ* pro *δηῐῶ*).

Attamen contra dixerit aliquis formas integras et assimulatas in versum non quadrare nisi in fine vel in caesuris majoribus. Concedendum est his locis sat commode eas formas poni; sed pro re nata etiam aliis locis optime in versum quadrarent; ubique enim ita apte usurparentur, ut prior vocalium contrahendarum dactylum vel spondeum

---

27) Apud Hesiodum et in hymn. homer. similiter judicandum est de formis assimul. atque apud Hom. Apud Hesiod. enim ex 17 exemplis

6 leguntur in fine versus: Th. 388. 692. 911. Opp. 241. Sc. 211. 389.
2 in caes. semiquin.: Th. 491. Sc. 431.
4 in caes. trochaica: Th. 110 = 382. Opp. 530. Sc. 283.
5 sunt reliqua et quidem omnia in Sc. H. 27. 234. 289. 390. 430;

in hymnis autem ex 18 exemplis

7 leguntur in fine versus: Ap. 204. 264. 279. 386. 454. M. 118. XXX, 13.
3 in caes. semiquin.: Ap. 154. Ven. 84. 279 [Epigr. 14, 21].
5 in caes. trochaica: Ven. 72. Cer. 10. 193. VI, 16. XXVIII, 6.
1 in caes. masc. p. sec. VII, 44.
3 sunt reliqua: Cer. 95. 191. Ap. 209.

clauderet, posterior in arsi sequentis dactyli vel spondei poneretur. Atque eis ipsis locis ponuntur apud Homerum nonnumquam, sed non nisi in formulis solemnibus velut ἑδριάασθαι ἄνωγεν sim. cf. p. 186 sqq.

Item ei, qui Homerum imitabantur, omnibus versus locis usurpant formas illas, quamquam hi quoque praecipue in fine et in caesuris majoribus.

Apud Apollonium ex 173 exemplis formarum assimulatarum

112 leguntur in fine versus
13 in caes. semiquin.
24 in caes. troch.
2 in caes. masc. ped. sec.

atque 22 tantum restant; quae tamen omnibus versus sedibus posita nequaquam sicut Homerica excusantur solemnitate — quattuor fortasse exceptis 1, 328. 886, 2, 937, 4, 1255:

1, 328 συνεδριάασθαι ἄνωγεν. — 1, 886 χερσί τε καὶ μύθοισιν ἐδεικανόωντο ἕκαστον. — 2, 937 ῥιπὴν, εὐκήλοισιν ἐνευδιόων πτερύγεσσιν. — 4, 1255 βέλτερον ἦν μέγα δή τι μενοινώοντας ὀλέσθαι. — 1, 451 αἳ δὲ νέον σκοπέλοισι ὑποσκιόωνται ἄρουραι. — 1, 461 πορφύρεσκεν ἕκαστα κατηφιόωντι ἐοικώς. — 1, 751 ἑρσήεις, πολέες δ' ὀλίγους βιόωντο νομῆας. — 1, 755 κείνους κ' εἰςορόων ἀκέοις, ψεύδοιό τε θυμόν. — 1, 796 πυροφόρους ἀρόωσι γύας. — 1, 1156 οἳ δὲ γαληναίῃ πίσυνοι ἐλάασκον ἐπιπρό. — 1, 1272 τῆλε διαπρύσιον μεγάλῃ βοάασκεν ἀυτῇ. — 2, 127 πόλλ' ἐπιπαμφαλόωντες ὁμοῦ· τὰ δὲ παντόθεν αὔτως. — 2, 269 κλαγγῇ μαιμώωσαι ἐδητύος. — 2, 588 Εὔφημος δ' ἀνὰ πάντας ἰὼν βοάασκεν ἑταίρους. — 2, 862 μνώοντ' οὔτε ποτοῖο. — 2, 1039 καὶ τὸ μὲν ἐξείρυσσε παρεδριόων Ἐριβώτης. — 3, 286 καγχαλόων ἤιξε. — 3, 519 οὐδέ περ ὅσσον ἐπανθιόωντας ἰούλους. — 4, 77 θοοῖς ἐλάασκον ἐρετμοῖς. — 4, 165 αὐτὸς ἑὴν ἐπι νῆα παλιντροπάασθαι Ἰήσων. — 4, 529 πρὸς δ' αὐτοὶ ἐμηχανόωντο κέλευθον. — 4, 1531 ἰὸς ἄφαρ, μυδόωσα δ' ἀπο χροὸς ἔρρεε λάχνη.

Apud Quintum ex 300 exemplis
125 leguntur in fine versus
27 in caes. semiquin.
72 in caes. troch.
4 in caes. m. p. s.

atque 72 restant: 1, 58. 420. 681. 693. 701. 755. 2, 174. 312. 369. 399. 652. 3, 9. 20. 55. 59. 86. 343. 459. 648. 4, 105. 231. 403. 404. 454. 5, 72. 180. 247. 341. 346. 362. 373. 411. 595. 606. 6, 17. 18. 139. 221. 278. 304. 339. 407. 7, 75. 105. 167. 264. 314. 324. 330. 355. 478. 465. 696. 8, 6. 39. 46. 249. 359. 9, 246. 427. 11, 111. 416. 267. 458. 12, 113. 205. 343. 13, 118. 14, 205. 397. 397. 417., quae omnibus versus locis nec tantum in formulis reperiuntur. Idem invenies, si cetérorum exempla evolves comparabisque.

Deinde mihi opposuerit aliquis, multis Hom. carm. locis formulas quasdam reperiri neque eo, quod in formulis inveniantur formae assimulatae, vetustiorem earum originem probari. Atque concedo sane etiam alias voces saepe in formulis legi; sed id potissimum est affirmandum, formas assimulatas semper vel certe fere semper in talibus formulis reperiri. Videamus igitur — id quod ex nostro proposito maxime quaeritur — quid de formis contractis judicandum sit. Primum non tantum certis quibusdam versus locis, sed ubique sine ulla constantia inveniuntur. Conferas modo hos locos: *Ξ* 219 (vocalis contractione orta in prima arsi), *H* 133 (in 1. thesi), *ε* 97 (in 2. arsi), *α* 353 (in 2. th.), *B* 224 (in 3. a.), *ω* 162 (in 3. th.), *κ* 235 (in 4. a.), *Γ* 449 (in 4. th.), *O* 359 (in 5. a.), *Δ* 639 (in 5. th.), *Γ* 306 (in 6. a.), *E* 164 (in 6. th.).

Deinde quamquam harum quoque formarum haud paucae in formulis quibusdam reperiuntur[28]), tamen longe plurimae illa formulae specie carent.

---

[28]) Tales formulae sunt e. g: *ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλᾷς* Γ 177. α 231. η 243. ο 390. 402. τ 171. ψ 99. ω 487 (*διαιρ*). *ὁρᾷ φάος ἠελίοιο* Σ 61. 442. δ 833. ξ 44. *ὁρᾶν φάος ἠελίοιο* Ω 588. δ 540. κ 498.. *ἔπεα πτερό-*

Tum formae contractae non ut pleraeque assimulatae in eis partibus, quae ornent orationem, sed e contrario in eis, quibus narrentur facta, inveniuntur. Quare, cum ex 437 formis assimulatis 199 sint participia, 56 tantum imperfecta; e contrario ex 728 vel (neglectis illis 137 *προςηύδα*, 81 *ηὔδα*, 23 *μετηύδα*) 487 formis contractis 72 sunt participia, 214 (et 241 *ηὔδα* cet.) imperfecta.

Haud inutile videtur in fine hujus capitis adscribere quot in quoque libro formae assimulatae exstent. In Iliadis 15,693 versibus 229, in Odysseae 12,110[29]) — 208 formae assimul. inveniuntur et quidem

Α	3	in versibus	611	*α*	11	in versibus	444
Β	26	- -	877	*β*	3	- -	434
Γ	9	- -	461	*γ*	13	- -	497
Δ	10	- -	544	*δ*	15	- -	847
Ε	11	- -	909	*ε*	9	- -	493
Ζ	10	- -	529	*ζ*	5	- -	331
Η	12	- -	482	*η*	11	- -	347
Θ	13	- -	565	*ϑ*	16	- -	586
Ι	4	- -	713	*ι*	6	- -	566
Κ	10	- -	579	*κ*	3	- -	574
Λ	15	- -	848	*λ*	7	- -	640
Μ	8	- -	471	*μ*	9	- -	453
Ν	13	- -	837	*ν*	5	- -	440
Ξ	2	- -	522	*ξ*	5	- -	533
Ο	13	- -	746	*ο*	17	- -	557
Π	7	- -	867	*π*	11	- -	481
Ρ	7	- -	761	*ρ*	4	- -	606
Σ	6	- -	617	*σ*	7	- -	428
Τ	4	- -	424	*τ*	18	- -	604
Υ	6	- -	503	*υ*	15	- -	394
Φ	10	- -	611	*φ*	3	- -	434
Χ	8	- -	515	*χ*	3	- -	501
Ψ	15	- -	897	*ψ*	7	- -	372
Ω	7	- -	804	*ω*	5	- -	548
Summa	229		15,693	Summa	208		12,110

εντα προςηύδων, -*δα* saepissime. *ἐξαύδα μὴ κεῦθε Α* 363. *Π* 19. *Σ* 74 *αὔδα, ὅτι φρονέεις Ξ* 195. *Σ* 426. *ε* 89. *θυμὸν ἀπηύρα Ζ* 17. *Κ* 495. *Π* 828. *Ρ* 236. *Φ* 179. *λ* 203. *γοῦνατ' ἐνώμα φ* 245. *χ* 10. *ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι Ν* 99. *Ο* 286. *Υ* 344. *Φ* 54. *Χ* 169. *τ* 36.

[29]) Falso I. Bekkerus Hom. Bl. I, 143 Iliadis versuum numerum 15,694 et Odysseae (errore typographi) 12,101 exhibet.

Caput VI.

DE CETERIS DISTRACTIONIBUS HOMERICIS.

Jam restat, ut paucis de eis vocibus agam, quae praeter verba in *-αω* diectasi affici credebantur vel adhuc creduntur.

1. Verba in *-οω*.

Exempla in quibus prior contrahendarum vocalium producta invenitur, velut *ὑπνώοντας σώεσκον* al. omitto, quoniam de his jam dictum est p. 161.

Formae integrae autem, quorum prior vocalis correpta est, inveniuntur *δηϊόων* *P* 566. *Σ* 195. *Ψ* 176, *ἀρόων* Hes. Opp. 460, *ἀρόῃς* 479. Explicatione non opus est. De *σόωσι, σόῃς, σόῳς, σόῃ, σόῳ* infra separatim agetur.

Sed praeter has et contractas aliae quoque exstant formae, quae distractae esse videntur e contractis: *δηϊόῳεν* *δ* 226, *δηϊόωντες* *Λ* 153, *ἀρόωσι* *ι* 108 (*ἀρόῳς*? Hes. Opp. 479), *δυόωσι* (? v. Lob. Rhem. 186). De aliis formis, quas ad verba in *-οω* nonnulli revocarunt (e. g. Buttmannus *ἐσχατόωντα, ἐστρατόωντο*), v. Lob. Rhem. 182 sqq.

De illis Buttmannus § 105, adn. 6 scribit: „Alle Formen mit der Zerdehnung *οω* und *ωο* sind bei den Epikern auch den Verben auf *οω* gemein, obgleich sie bei diesen auf eignem Wege weder durch Auflösung noch durch Zerdehnung entstehen können.“ In quibus maximi momenti est quod addidit. Nam re vera ex horum verborum historia atque ex justis vocalium mutationibus non intelleguntur. Formae intermediae inter integras et contractas esse non possunt, quia *δηϊόῳεν* contrahi necesse erat in *δηϊῷεν, δηϊόωντες* in *δηϊῶντες, ἀρόωσι* in *ἀρῶσι*.

Re vera igitur sunt distractae? Immo, hae quoque formae non possunt explicari nisi ex Homericorum carminum historia. Non fuerunt unquam in vulgari usu, sed

a rhapsodis sunt usurpatae secundum analogiam verborum in -αω.

Neque veteres aliter de hac re statuisse, luculentissime apparet, cum ex Apolloni δηϊάασκον 2, 142 [δηϊόωντες 4, 489] (cf. Bekker. Hom. Bl. I, 49), tum ex eo, quod poetae epici posteriores, quamvis flagrantes distractionis amore, verba in -οω ea non afficiunt, exceptis paucis quibusdam atque dubiis a Lobeckio collectis Rhem. 182 sqq. Praeterea grammatici disertis verbis diectasin tribuunt secundae circumflexorum classi, non tertiae: Schol. *Α* 104 (ὁ ποιητὴς ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας ἔθος ἔχει πλεονάζειν τῷ ο), *Μ* 17. E. M. 113, 49. Eustath. 179, 34 (aliter sane unus Schol. *Γ* 266: ἀπὸ τοῦ στιχόω ἐστιχόουν ἐστιχώμεθα, ἐστιχόωντο cf. Lob. l. c. 186). Immerito igitur Lobeckius Rhem. 187 Eustathium reprehendit, qui haec habet 1618, 12: τὸ ἀρόωσι ἔοικε δευτέρας εἶναι συζυγίας· ἦν δ' ἂν καθαρῶς τρίτης εἴπερ ἐγράφετο ἀρόουσι. Nam profecto non sunt illa exempla καθαρῶς τρίτης συζυγίας, sed a cogitatis δηϊάω, ἀράω derivanda.

2. Conjunctivus verborum in -μι.

Buttmannus docuit § 107 adn. 33, in his conjunctivis vocalem contractione ortam distrahi ea ratione, ut ει vel η praefigeretur, postea autem nonnumquam ipsa corriperetur. In quo multi eum secuti sunt.

Sed longe aliter se habet res. Verborum in -μι, cum indicativus vocali thematica careat, conjunctivus vocali *a* (graece ο, ε) stirpibus affixa fingitur, ante quam plerumque producuntur stirpium vocales. Ita fiunt θή-ο-μεν, δαμή-ε-τε, στή-ε-τον, δώ-ο-μεν, γνώ-ο-μεν, θή-ο-μαι, βλή-εται cet. (cf. indicat. τί-θε-μεν, ἔ-θε-μεν, δί-δο-μεν, ἔ-δο-μεν, ἐ-θέ-μην). Pro his autem saepe secundum verborum in -ω analogiam substituuntur formae longa vocali instructae, eaeque semper in singulari et in 3. plur. activi: θήω, δαμήω, ἁλώω (σ 265), θήῃς, στήῃς, γνώῃς, θήῃ, δώῃσιν, στήωσι, φθέωσι, δώωσι, γνώωσι. Praeterea in 1. plur. θήομεν,

στήομεν quantitatis transpositione abeunt in *θέωμεν*, *στέωμεν*[30]) neque vero **δόωμεν*, **γνόωμεν*.

Cf. de his conjunct. imprimis Stieri diss. in Curt. „Stud.“ II, 127 sqq. et Curti adn. ad p. 133. De vocali thematica disseruit Curtius „zur Chronol.“ p. 227 sq. — Omnes formas Homericas collecta habes apud Kühnerum gr. gr.[2] I, 652 sq.

3. *σάος*, *σόος*, *σῶος* et quae ab his derivantur.

Buttm. § 61 adn. 3 docuit, *σάος* contrahi in *σῶς*, tum *σῶς* distrahi in *σῶος* (item Eustath. 63, 6, Mehlh. 190), idque in *σόος* corripi. Distractionem illam jure improbavit Lob. El. I, 302, quia *σῶος* non epicorum proprium esset, sed in communem usum receptum.

Forma principalis horum adjectivorum est **σάϝ-ος* (pro **σκαϝ-ος* = tectus, tutus, v. Brugm. l. c. 155 adn. 71). *ϝ* vero explosa est aut sine productione suppletoria aut cum ea: sine prod. suppl. in:

a) *σάος* — *σάον* var. lect. *Π* 252 (cf. Lob. El. II, 121), *σαώτερος* *Α* 32. *σαό-φρων* *δ* 158. *Φ* 462. *σαο-φροσύνη* *ψ* 13. 30.

b) *σόος*, cujus prior vocalis per *ϝ* obscurata est, sicut *κοῖλος*, *κοϝ-ιλος* a rad. *καϝ*.

σόος *Ν* 773. *χ* 332. *ε* 305. *ο* 42. *π* 131. *τ* 300. *χ* 38 (de *σῶς* nonnullorum locorum v. La Roche „Hom. Textkr.“ 358).

σόον (*Α* 117). *Η* 310. *Θ* 246. *Π* 252. *Ρ* 367 (*σῶν* Lips.).

σόοι *Α* 344. *Ε* 531. *δ* 98. *σόη* *Ο* 497. *σόας* *Ι* 230. *σόα* *Ω* 382. *ν* 364.

c) *σῶς* e *σάος* contractum, cf. Lob. El. II, 76. Male Philoxenus e *σόος* ortum putat, optime Herodianus aut e *σάος* aut e *σῶος* derivandum esse docet I, 403, 21. II, 53, 29 (cf. Io. Al. l. a Lentz. all. II, 317, 25). Ego e *σάος* ortum

---

30) Injuria Mistelius K. Z. XVI, 84 vice versa *στήομεν*, *βήομεν* e *στάωμεν*, *βάωμεν* (*στέωμεν* *βέωμεν*) orta esse putat.

esse maluerim propter atticum femin. σᾶ, quod non nisi e σάη fieri potuit.

σῶς *X* 332 v. La Roche l. c. σῶν *A* 117 Arist. *P* 367 Lips.

d) σοῦς e σόος contractum (ap. Hom. non invenitur); εὔσους Lob. El. II, 121. σοῦς Herod. I, 401, 5. II, 921, 7.

ϝ cum productione suppletoria elisa est, postquam α obscuravit in ο:

e) σῶος, quod ap. Hom. non legitur. De Didymi scriptura σῷος (Herod. I, 112, 1. E. M. 714, 43) v. Lob. El. I, 445.

Jam ad verba homerica hujus stirpis progredimur.

Usurpat Homerus:

a) verbum primitivum σόω a rad. σαϝο vel σοϝο, quod bene vidit Bekkerus „H. Bl.“ I, 49, qui monuit, eandem inter σόω et σαόω intercedere rationem quam inter γόον et γοάω (cf. exempla ex Hesychi lexico allata apud Lob. Rhem. 21). Sunt autem haec exempla: σόωσι *I* 393 (Tyrranio σοῶσι quasi a σαόω, Apio σάωσι quasi a σάω, quorum neutrum exstat), σόῃς *I* 681, σόῃ *I* 424.

b) verbum primitivum σώω a rad. σοϝο, prod. suppl. ortum ut πλώω, χώω al. cf. Herod. I, 456, 25. Lob. Rhem. 27.

Huc pertinent Homerica: σώοντες (quod minus apte Dietrichius l. c. ex σαόοντες contractum esse putat), σώεσκον *Θ* 363, σώων ε 490 e Buttmanni conj. (gr. gr. s. v. σώζω).

c) Verbum denominativum σαόω, ab adj. σάος derivatum: σαώσεις, σαώσομεν, σαῶσαι cet.

σάω 3. sing. imperf. *Π* 363. *Φ* 238, σάω imperat. ν 230 bis. ρ 595. hy. XIII, 3. Utraque forma assimulatione orta est ex σάου (σάοε) sicut ναιετάωσα ex ναιετάουσα, nisi aeolico more a *σάωμι derivata sunt. Immerito Dietrichius l. c. 436 imperativum σάω ad verbum σάομαι pertinere putat. Neque enim σάω, σάου e σάεο oriri potuit apud Homerum, qui nondum εο in ου contraheret cf. p. 177, neque omnino exstat verbum σάομαι. De verbo σάω valde dubio v. Kühner gr. gr.[2] I, 913.

Jam videamus, quid de varia lectione *I* 681 statuendum sit. *σόῃς* quod vulgo legitur (ut *σόῃ* *I* 424) non habet offensionem: conjunctivus est verbi simplicis *σόω*. Sed Aristarchum legisse traditur *σόῳς* et *σαῷς* (optime his accentibus Bekkerus; La Rochius „Hom. Textkr." 359 mavult *σόῳς* et *σάῳς*). *σαῷς* esset conjunct. (vel optat.) verbi *σαόω*, cujus -*οι* vocalis *α* vi in *ῳ* mutata esset, ut Dietrichius l. c. *ὁράοιμεν* primum in *ὁράῳμεν* abiisse putat.

σάῳς nulla ratione explicari potest. *σοῷς* referre debemus ad *σοόω*, quod non exstat nisi apud Hesych. *σοοῦται· φεύγει* Lob. Rhem. 171. *σόῳς* denique fortasse assimulatione orta est ex *σόῃς*. Itaque optime *σόῃς*, fortasse etiam *σόῳς* (et *σαῷς*?) defendi potest.

4. *ζωός*, *ζώς*.

Buttm. eodem loco quo de *σῶος* agit, etiam *ζωός* distractum esse vult e *ζώς*. Ei obloquitur Lob. l. c.

A stirpe *ζαϝ*- (pro *δjαϝ*- ex *dju* dilatata v. Brugm. 147 sqq.) derivatur et *ζόος*, quo Epicharmus usus est (Herod. I, 111, 25), et *ζωός*, sicut a *σαϝ*-, *σόος* et *σῶος*. Accentus varietas (*ζόος* et *ζωός*) quam habeat explicationem nescio. Homerus semper formam integram usurpat *ζωός*, duobus locis exceptis *E* 887 *ἤ κε ζὼς ἀμενηνὸς ἔα* et *Π* 445 *αἴ κεν ζὼς πέμψῃς*. Nequaquam contra Aristarchi auctoritatem *ζωός* defendendum synizesique pronuntiandum est, v. Lob. El. II, 120.

Ptolemaeus Ascalonita perperam scripsit *ζῶς*, v. Schol. *E* 887, cf. Herod. I, 10, 16. II, 329, 13. 712, 17. De *ζῳός* male cum *ι* scripto (Lob. El. I, 444) v. Lentz. ad. Herod. I, 112, 4 et II, 516, 14. *ζῷον* vero Lobeckio invito (El. I, 441), cum *ι* scribendum esse quam luculentissime apparet e Simonidis *ζωΐων*, Herod. I, 376, 24. Cf. etiam locos a La Rochio collatos „Hom. Unters." p. 207. De formatione v. Allen „Stud." III, 234. — Praeter illa adjectiva a rad. *ζαϝ*- derivantur verba *ζάω* et *ζόω* et *ζώω* (cf. *σόω* et *σώω*). Homerus semper usurpat verbum barytonum *ζώω*, uno excepto *ζῶντος* *Α* 88.

5. Nomina propria in -κόων, -κόωσα.

Λᾱο-, Δημο-, Δηϊ-, Ἱπποκόων, Λᾱο-, Ἱππο-κόωσα.

Haec non cum Ahrensio d. d. 86 adn. 8 et Dietrichio l. c. 435 cum participio -κοάων, -κοάουσα composita existimanda sunt, sed cum Ebelio K. Z. IV, 158, Curtio El. Et.[3] 145, Brugmano 154 a rad. *skav* = „schauen" derivanda, ita ut forma principalis fuerit καϝοντ, καϝοντjα. E καϝοντ factum est κοϝοντ, κοωντ (Brugm. 170) aut, quod probabilius est, καωντ, κοωντ; femininum κοωσα enim natum est ex καϝοντjα, καϝουσα, καουσα, κοωσα (assimulatione reciproca, ut ὁρόωσι ex ὁράουσι), neque cum Brugmano 154 haec series κοϝοντjα, κοϝονσα, κωονσα, κοωνσα, κοωσα statuenda est, quia ονσα multo prius Graeca lingua in -ουσα mutavit quam usquam transpositionem quantitatis passa est. Immerito autem L. Meyerus K. Z. X, 53 Δημοκόοντα cet. scribi jubet: posterius ω ex ϝο nata est, ut saepe, Brugm. 170 sqq.

6. φόως, φαάντατος, φαάνθη, -φόων.

De φόως jam dictum est p. 170; suffixo -ος a rad. φαϝ derivatur (Curt. El. Et.[3] 278). L. Meyeri (K. Z. IX, 389) scribendi ratio (φόος) refutatur his locis Π 741 φόως οὐ et τ 64 φέως ἔμεν.

φώωςδε quod non recte Π 188 Aristophanes et Aristarchus scripserunt pro Zenodoti πρὸ φόωςδε (cf. Spitzn. ad h. l.) explicationem non habet, nisi forte *φώοςδε mavis.

φαάντατος ν 93 (φαάντερος non est ap. Hom.) secundum Buttm. § 65, adn. 7 distractum est ex φᾱντατος superlativo positivi φᾱνός pro φαεινός. Recte quod ad posit. φαεινός rettulit; sed natum est φαάντατος assimulatione ex φα-εν-τατος. Eadem assimulatio (non pleonasmus, Lob. El. II, 49) agnoscenda est in φαάνθη Ρ 650. ἐξεφαάνθη Δ 468. Ν 278. μ 441. φάανθεν Α 200. ἐξεφάανθεν Τ 17. Verbi φαενjω (φαείνω) aoristus fingitur φαένθη et assimulatione φαάνθη (Dietr. l. c. 441). A rad. φαϝ etiam Δημοφόων h. Cer. 234 (Δημοφάϝων Priscian. I, 17 H.), sicut a καϝ κόων, derivatur.

7. *Θόων* *ϑ* 113, *Θόωνα* *E* 152. *Λ* 422. *M* 140. *N* 545. *Θόωσα* *α* 71, a rad. *ϑεϝ-*, *ϑοϝ-* (Curt. El. Et.[3] 240) formatur cum suff. *-ϝαν* vel *-αν*.

8. *ϑόωκος*, *ϑαάσσω*.

ϑόωκος e *ϑῶκος* distractum, *ϑαάσσω* autem pristinam formam esse, e qua *ϑάσσω* prodierit, docuit Buttm. Lexil. II, 105 sqq. Forma principalis est *ϑάϝακος* (*ϑάβακος* Hesych.), Brugm. 171. Ex hac prodierunt verba *ϑαάκjω*, *ϑαάσσω* (*ϑαασσέμεν* *γ* 336, *ϑάασσεν* *I* 194. *O* 124. *ϑαάσσεις* hy. Merc. 468) et *ϑοάζω*, si rectum viderunt Buttm. l. c. et Dietr. l. c. 440.

Ex *ϑάϝακος* autem fit aut, *α* per *ϝ* obscurata, *ϑάϝοκος*, *ϑάωκος*, *ϑόωκος* (*ϑόωκος* *β* 26, *ϑόωκοι* *μ* 318, contra *ϑῶκον* *ο* 468. hy. Ap. 345. *ϑῶκόνδε* *ε* 3, *ϑώκοις* *Θ* 439, *ϑώκῳ* *β* 14), aut att. *ϑᾶκος*.

9. *πρώονες*.

Cf. Buttm. II, 407. Lob. El. I, 471. II, 122. Schol. *Θ* 557.

Ortum est ex *πρα-ϝον-ες*, *προ-ϝον-ες*, *πρώονες*, v. Brugm. 155. *πρώονες* *Θ* 553. *Π* 299. hy. Ap. II, 22, 144. Nominativus *πρών* *P* 747 praeter exspectationem acuto instruitur, Herod. I, 395, 18. II, 720, 37. 937, 17.

10. *αὐτοχόωνος*.

Ψ 826 ex *αὐτοχοϝανον*, *-χοϝονον* ortum esse videtur; cf. *χόανος*, *χοάνη*.

11. *Ἀϑόως*, *Κόως*, *γαλόως*, *λαγωός*, *κολωός*.

Ἀϑόω *Ξ* 229. *Κόων* *Λ* 248. *T* 53. *Κόωνδε* *Ξ* 255. *O* 28. *Κῶν* *B* 677. *γαλόῳ* dat. sg. *Γ* 122, nom. pl. *X* 473. *γαλόων* *Z* 378. 383. *Ω* 769. *λαγωόν* *K*. 361. *X* 310. *λαγωούς* *P* 295. *κολωόν* *A* 575.

De his jam dictum est p. 170.

De *κολῳός* v. Brugm. adn. 77. De *ι* male (Buttm. Lexil. I, 159) subscripto v. La Roche „Hom. Unters.“ 217 sq.

12. *-οιιν*.

Buttm. § 27, a. 8., § 35, a. 8.

Praeter genetivos et dativos dualis numeri in *-οιν* secundae declinationis Homerus usurpat formas in *οῐϊν* et *οιῑν* (de productione v. Schleich. Comp.[3] 573, Hartel. l. c. 71) et tertiae declinationis *ποδοῖιν* et *Σειρήνοιιν*, cf. Lob. El. I, 469. II, 140. Exempla collegit Leo Meyerus „Declin." 64. Neque vero e. g. *ἵπποιιν* diectasi diphthongi *οι* in *οιι* ortum est, sed aut e forma pristina *ἵπποφιν, ἵπποϝιν* et epenthesi *ἵπποιϝιν* factum est (Bopp. „Vgl. Gr."[2] I, 437, Dietr. l. c. 442, Hartel. 70) aut non a stirpe *ἵππο*, sed a propagata stirpe *ἵππο-ι-* formatum (Schleicher. K. Z. IV, 54 sqq. Comp.[3] 573. L. Meyer. „Declin." 63).

13. *ὄϊιες*

(*ι* 425) Curtius cum aliis a grammaticis fictum esse putat (El. Et.[3] 526). Tamen fortasse defendi potest Aristarchi scriptura cum Hartelio p. 70, qui ex *ὄϝιες* epenthesi *οἰϝιες, ὄϊιες* ortum esse explicet, quod jam ante eum vidit Dietr. l. c. — cf. *οἰίδα* ex *ὄϝιδα*, Theocr. 1, 9. Eadem ratione *κοίιλος* (Mimn. 12, 5. Alcae. fr. 15, 5 B.) prodit e *κοϝιλος, κοιϝιλος*. Dietr. l. c. Curt. El. Et.[3] 150.

14. *Ἀχαιίς, Ἀχαιιάδες, Ἀχαιϊκός*

sunt derivata a stirpe *Ἀχαιο-*, cujus *ο* exploditur, v. Dietr. l. c. Et *Ἀχαιίς* quidem suffixo *-ιδ-*, ut *συμμαχ-ίς* a *συμμαχο-* (Angermann. „Stud." I, 1, 48), *Ἀχαιιάδες* suff. *-ιαδ-* (id. 42 sqq.), ut *Σισυφιάς* ex *Σίσυφος*. *Ἀχαιικός* suff. *-ικο-*, ut *ἱππικός* ex *ἵππο-*, cf. Lob. ad Phryn. 39 sqq., El. II, 140 adn.

15. Eadem ratione *ὁμοίιος* a stirpe *ὁμοιο-* denuo derivatum esse putat Dietr. Cui non assentiar. *ὁμο-ῖο-ς* enim ipsum suffixi *-ιο-* ope derivatur a stirpe *ὁμο-* (Curt. El. Et.[3] 300) neque intellegitur, quare *-ιο-* illud bis suffigatur, nullo significationis discrimine. Quod idem valet de *γελοίιος*. Ita autem sunt accipienda *ὁμοίιος* et *γελοίιος*, ut ante *j* crassiore sono pronuntiata *ι* se explicuisse credamus: *ὁμο-jjο-ς, γελο-jjο-ς, ὁμο-ιjο-ς, γελο-ιjο-ς*, denique *ὁμοίιος, γελοίιος*, sicut scr. *dâsêjas* prodit e *dâsa-i-ja-s* (Curt. „Stud." II, 186 sq.). Simillima ratione diphthongo *υι*

vocis *μυῖα* in lingua neograeca *j* succrevisse videtur: *μυῖγα* Curt. El. Et.[3] 559. Aliter tamen Deffnerus „Stud." IV, 268 sq.

γελοίιον *B* 215. *ὁμοίιον* *Δ* 315. 444. *γ* 236. hy. IV, 244. *ὁμοιίοο* (Ahrens. N. M. Rh. II, 162) *I* 440. *N* 358. 635. *O* 670. *Σ* 242. *Φ* 294. *σ* 264. *ω* 543.

16. *νηπιέῃ* *I* 491. *νηπιέῃσι* *O* 363. *Y* 411. *ω* 469. *νηπιάας* *α* 297 non distractae sunt e *νηπίῃ*, *νηπίῃσι*, *νηπίας*, sed ad nominativum *νηπιέη* pertinent, qui e stirpe *νηπιο*-(-*ε*-) suffixi -*ja*- ope formatus est. Ex *νηπιεja* fit *νηπιέη*, dat. sg. *νηπιέῃ*, dat. pl. *νηπιέῃσι*, acc. plur. *νηπιέας* et assimulatione *νηπιάας*, sicut *γοάασκον* e *γοάεσκον*. Dietr. l. c. 440. Curt. „Erläut." 99. Veterum sententias de duplici *αα* in *νηπιάας* attulit Lob. El. I, 407.

17. *κλεηδών*, *κληηδών*.

κλεηδόνι *σ* 117. *υ* 120. *κληηδόνα* *δ* 317.

Ut *τέλος* verbum *τελέω*, *νεῖκος*, *νεικέω* progenuit (Leskien „Stud." II, 94) ita a **κλεϝος* **κλεϝεω* formatum esse videtur. Ex hoc *κλεϝεω* autem suffixi -*δον* ope formatur *κλεϝηδών*, ut ab *ἀλγέω*, *χαιρέω*, *ἀλγηδών*, *χαιρηδών* (Curt. El. Et.[3] 598). Jam e *κλεϝηδών* aut cum prod. suppl. fit *κληηδών* aut sine ea *κλεηδών* (et contractione *κληδών*).

18. De *ἐπηετανός*, cujus *ε* pleonastice insertam esse putat Lob. El. I, 435, v. Curt. K. Z. I, 34 sq., El. Et.[3] 359.

19. Vocis *θέειον* *ε* neque pleonastice diphthongo praefixa est, ut vult schol. *μ* 417, neque dialysi i. e. distractione, ut ei, quibus ille obloquitur. *θέειον* ortum est ex *θεϝ-εσ-ιο-ν* a rad. *θυ*-, v. Curt. El. Et.[3] 243; e *θέειον* contractione factum est *θεῖον*. *θήιον* autem aut ex *θη-ε-ιο-ν* aut ex *θεήιον* (Curt. „Stud." II, 186 sq.) contractum.

20. De infin. aor. in -*εειν* jam dixi p. 174. Fortasse vero non cum Rennero -*εεν* scribendum est, sed -*εειν* errori rhapsodorum recentiorum tribuendum, cui jam tribuimus formas in -*οωντ*- et -*οῳ*-.

21. Eandem de formis *ἔην*, *ἔησθα*, *ἤην* suspicionem jam protuli p. 178.

22. Item ἐείκοσι aut cum Curtio „Tragweite d. Lautges.“ 35 in ἐίκοσι corrigendum aut a rhapsodis illis male fictum putandum est.

23. κρᾱατος (κράατι, κράατα)

„et cum Mistelio K. Z. XIX, 93 e *καρ-ϝατ-ος et cum Brugmano („Stud.“ IV, 152) e *καρα-ϝατ-ος ducere licet.“ Siegismund l. c. V, 147. Ad hujus κρᾱατος autem analogiam posteriores distraxerunt τέρατα (τέραα ap. Hom. a τέρασ- derivatur, unde etiam τέραος; sed distractum est τερᾶα ap. Herod. Att. 2, 29) in τερᾱατα Quint. 6, 275. Dion. Per. 604; cf. κερᾱασι Apoll. 4, 976. κερᾱατος Arat. 174. Quint. 6, 225. Lob. El. II, 50 haec omnia diectasi inversae adscribit.

24. κραίνω cet.

Dietr. 441 κραιαίνω ita explicuit, ut forma pristina esset καραν-jω, ex qua metathesi prodiret κρααvjω, tum duplici epenthesi κραιαίνω. Sed cum haec duplex epenthesis alioqui apud Graecos non inveniatur, κραιαίνω potius cum Curtio El. Et.[3] 147 referendum est ad stirpem κραjα-, e qua progenitum est κραjανjω, κραjαινω, ut e κραδα-, κραδαίνω. In aor. hujus κραjαινω, in quo αι in η transit, j exploditur cum prod. suppl., tum ex κρᾱηναι assimulatione fit κρηῆναι. Item in κεκρᾱαντο et ἀκρᾱαντος prius α productione suppletoria affecta est (Brugm. 180).

Sufficiat de his vocibus egisse, in quibus diectasin factam esse multi credebant eorumque error aliquam habebat excusationem, cum pleraeque apud solos poetas epicos invenirentur: sed longum est, omnia de distractionibus inconsiderate excogitata, velut Fäsi suspicionem de ἤειρε et ἀείρεται distractis (cf. de hac forma Lob. El. I, 42. Ebel. K. Z. IV, 165. Sonn. XIII, 433. Curt. El. Et.[3] 330), La Rochi de πετεεινός, ἐλεεινός divulsis („Hom. Unters.“ 150), alia id genus accurata disputatione refutare.

TABULAE VERBORUM IN -ΑΩ PRAESENTIS ET IMPERFECTI FORMAS HOMERICAS CONTINENTES.

A. FORMAE INTEGRAE.

1. Prior vocalis est brevis.

Act. Pr. I. S. 1. *ναιετάω* ι 21. — 3. *ἀοιδιάει* κ 227. — *νάει* ζ 292. — *στιχάει* Ο 635. — *ὑλάει* υ 15. — P. 3. *νάουσι* Φ 196. — *ναιετάουσι* Δ 45. β 66, saepe. — *ὑλάουσιν* π 9. — Opt. P. 1. *γοάοιμεν* Ω 664. — 3. *γοάοιεν* ω 190. — Imp. S. 2. *οὔταε* χ 356. — Part. M. *εἰςελάων* κ 83. — *ἐξελάων* κ 83. — *λάων* τ 229. — *κραδάων* Η 213. Ν 583. Υ 423. τ 438. — *ναιετάων* ζ 245. ο 255. 360. ρ 523. — *ναιετάοντα* Η 9. δ 96. — *ναιετάοντας* Ζ 370. 497, s. — *τηλεθάοντας* Χ 423. — *ναιεταόντων* β 400. τ 30. υ 371. φ 387. χ 399. — F. *ἀοιδιάουσα* ε 61. — N. P. *αἰενάοντα* ν 109. — Impf. S. 3. *λάε* τ 230. — *φάε* ξ 502. — P. 2. *ἐχράετε* φ 69. — 3. *κατεσκίαον* μ 436. — *πέραον* Π 367. — *ὕλαον* π 5. — *ἐπέχραον* β 50. Π 352. — Med. Pr. I. P. 3. *ἱλάονται* Β 550. — Impf. P. 3. *ὑλάοντο* π 162.

2. Prior vocalis est producta.

Act. Pr. I. S. 3. *ἀναμαιμάει* Υ 490. — Part. M. *διψάων* λ 584. — *πεινάων* Γ 25. — *πεινάοντα* Σ 162. — *πεινάοντε* Π 758.

B. FORMAE ASSIMULATAE.

I. ASSIMULATIO PROGRESSIVA.

1. Prior vocalis est brevis.

a) Posterior quoque est brevis vel certe non praeter exspectationem producta.

Act. Part. *ναιετάωσης* α 404. — *ναιεταώσῃ* Γ 387. — *ναιετάωσαν* Ζ 415. — *ναιετάωσας* Θ 574. Β 648. —

τηλεθάωσαι (?) *η* 116. — Iterat. S. 3. *γοάασκεν* *ϑ* 92. — *ναιετάασκεν* *Λ* 673. *P* 308. *ο* 385. — *περάασκε* *τ* 442. *ε* 480. — P. 3. *ἰχθυάασκον* *δ* 368. — *ἰσχανάασκον* *O* 723. — *ναιετάασκον* *B* 539. 841. — *πεδάασκον* *ψ* 353.

Med. Pr. I. D. 3. *δηριάασθον* *M* 421. — P. 2. *ἀγάασθε* *ε* 119. — *ἀγοράασθε* *B* 337. — *μηχανάασθε* *υ* 370. — Imp. *ἰσχαναάσθω* *T* 234. — *κεράασθε* *γ* 332. — *μητιάασθε* *X* 174. — *εἰςοράασθε* *Ψ* 495. — *δηριαάσθων* *Φ* 467. — *ἑψιαάσθων* *ρ* 530.

Med. Pr. Inf. *ἀγάασθαι* *π* 203. — *αἰτιάασθαι* *N* 775. *K.* 120. — *ἀμφαφάασθαι* *X* 375. *ϑ* 215. *τ* 475. — *δεδάασθαι* *π* 316. — *δηριάασθαι* *Π* 96. *P* 734. — *ἐγγυάασθαι* *ϑ* 351. — *ἑδριάασθαι* *Λ* 646. 778. *γ* 35. — *εὐχετάασθαι* *Z* 268. *P* 19. *Y* 348. *χ* 412. — *ἑψιάασθαι* *φ* 429. — *μηχανάασθαι* *γ* 213. *π* 93. — *ξυμμητιάασθαι* *K* 197. — *ὁράασθαι* (*εἰς*-) *Ξ* 345. *π* 107, saepe in Od.

Med. Impf. *ἐράασθε* *Π* 208. — *ἠγοράασθε* *Θ* 230. — *ἠτιάασθε* *Π* 202. — *ἠντιάασθε* *Ω* 62.

b) Posterior vocalis praeter exspectationem producta est.

Act. Pr. I. S. 2. *ἐάᾳς* *μ* 282. *τ* 374. — *ἰσχανάᾳς* *ο* 346. — *ὁράᾳς* *H* 448. *O* 555. *Φ* 108. *ρ* 545. — 3. *ἀσχαλάᾳ* *B* 293. *τ* 159. — *βοάᾳ* *Ξ* 394. — *δαμάᾳ* *X* 271. — 3. *ἐάᾳ* *Θ* 414. — *ἰσχανάᾳ* *P* 572. — *ἰχθυάᾳ* *μ* 95. — *πεδάᾳ* *δ* 380. 469. — *ἐκπεράᾳ* *ι* 321. — Conj. S. 2. *ἐάᾳς* *λ* 110. *μ* 137. — Inf. *ἀντιάαν* *N* 215. — *ἀσχαλάαν* *B* 297 — *ἐάαν* (?) *ϑ* 509. — *ἐλάαν* (*ἐξ*-) *E* 366, saepissime. — *περάαν* *B* 613. *M* 63. *Φ* 454. *ε* 174.

2. ·Prior vocalis est producta.

a) Posterior vocalis est brevis v. c. n. pr. e. prod.

Med. Praes. I. S. 2. *μνάᾳ* *π* 431. — P. 2. *ἠγάασθε* *ε* 122. — *ὑπεμνάασθε* *χ* 38. — Inf. *μνάασθαι* *α* 39.

b) Post. voc. pr. e. prod. est.

Act. Pr. I. S. 3. *μενοινάᾳ* *T* 164.

II. ASSIMULATIO REGRESSIVA.

1. Prior vocalis brevis est.

a) Post. quoque est br. v. c. n. pr. e. prod.

Act. Pr. I. S. 1. *ἀντιόω* *M* 368. *N* 752. — *γελόω* *φ* 105. — *κρεμόω* *H* 83. — *ὁρόω* *E* 244, ss. — *ῥυπόω* *τ* 72. *ψ* 115.

Part. M. *ἀκροκελαυνιόων* *Φ* 249. — *ἀντιόων* *α* 25. — *ἀμφαφόων* *ϑ* 196. — *ἀσχαλόων* *τ* 534. — *βοόων* *O* 688. 732. — *γλαυκιόων* *Y* 172. — *ἐγρηγορόων* *υ* 6. — *εἰλυφόων* *Λ* 156. — *ϑαλπιόων* *τ* 319. — *ἰσχανόων* *ϑ* 288. — *καγχαλόων* *Z* 514. *K* 565. — *κελευτιόων* *N* 125. — *κυδιόων* *B* 579. *Z* 509. *O* 266. — *μειδιόων* *Ψ* 786. *H* 212. — *ὁρόων* (*εἰς*-) *Λ* 350, ss. — *ψηλαφόων* *ι* 416.

b) Post. voc. pr. e. prod. est.

Act. Pr. Opt. *γοόῳμεν* (?) *Ω* 664. — *ὁρόῳτε* (*εἰς*-) *Δ* 347. *ϑ* 341. — *τρυγόῳεν*. *Σ* 566.

Imper. *ἀντιοώντων* *Ψ* 643.

Part. M. *παμφανόωντος* *Θ* 320. *Ψ* 509. — *κυκόωντι* *E* 903. — *μητιόωντι* *Σ* 312. — *εἰςορόωντι* *Ψ* 464. *ω* 319. — *ἀσχαλόωντα* *X* 412. — *ἀφόωντα* *Z* 322. — *βοόωντα* *B* 198. — *ἐσχατόωντα* *K* 206. — *γοόωντα* *τ* 119. — *εἰςορόωντα* *O* 456. *γ* 123, s. — *παμφανόωντα* *Ψ* 613. *ν* 29. *τ* 386. — *ῥυπόωντα* *ω* 227. — *τροχόωντα* *ο* 451. — *ἀντιόωντες* *Y* 125. — *βοόωντες* *B* 97. — *γανόωντες* *N* 265. — *γελόωντες* *σ* 40. *υ* 374. — *γοόωντες* *μ* 234. — *κομόωντες* *H* 328, ss. — *κυδιόωντες* *Φ* 519. — *λοχόωντες* *δ* 847. *π* 369. — *μητιόωντες* *Y* 153. *α* 234. — *ὁρόωντες* (*εἰς*-) *P* 637, ss. — *ἀμφαφόωντας* *τ* 586. — *γοόωντας* *κ* 209. — *κομόωντας* *B* 11, ss. — *μηχανόαντας* *σ* 143. — *εἰςορόωντας* *Γ* 342. *Δ* 79. *Ω* 482. — *φυσιόωντας* *Δ* 227. *Π* 506. — *κομόωντε* *Θ* 42. *N* 24. — *κελευτιόωντε* *M* 265. — Neutr. S. *λαμπετόωντι* *Λ* 104. *δ* 662. — N. P. Nom. *παμφανόωντα* *E* 295. — *τηλεϑόωντα* *η* 114. *ν* 196. — *φαληριόωντα* *N* 799. — Acc. *παμφανόωντα* *E* 619, ss. — *ῥυπόωντα* *ζ* 87. *ν* 435.

Med. Pr. I. *αἰτιόωνται* α 32. — *ἀλόωνται* γ 73. ι 254. — *βιόωνται* λ 503. — *εὐχετόωνται* α 172. δ 139. — *ἐφεψιόωνται* (καθ-) τ 331. 372. — *ἰσχανόωνται* η 161. — *μηχανόωνται* (περι-) γ 207. δ 822, s. — *πλανόωνται* Ψ 321.

Med. Impf. *ἠγορόωντο* Δ 1. — *ἠτιόωντο* Λ 78. — *ἀμφαφόωντο* ο 462. — *βιόωντο* ψ 9. — *δεικανόωντο* Ο 86. σ 111. ω 410. — *δηριόωντο* ϑ 78. — *ἑδριόωντο* Κ 198. η 98. π 344. — *ἐμπολόωντο* ο 456. — *ἐρχατόωντο* ξ 15. — *εὐχετόωντο* Θ 347. Λ 761. Ο 369. μ 356. — *ἐφεψιόωντο* τ 370. — *κατηπιόωντο* Ε 417. — *ἰσχανόωντο* Μ 38. — *κερόωντο* ϑ 470. υ 253. — *μητιόωντο* Μ 17. — *μηχανόωντο* (περι-) Θ 177. Λ 695. ξ 340. υ 394. χ 432. — *ὀκριόωντο* σ 33. — *εἰςορόωντο* Ψ 448. — *σκιόωντο* β 388. γ 487. 497. λ 12. ο 185. 296. 471. — *στιχόωντο* Β 92, ss. — *στρατόωντο* (ἀμφε-) Γ 187. Δ 378. Λ 713.

Pr. Optat. *εὐχετοῴμην* ϑ 467. ο 181. — *αἰτιόῳο* υ 135. — *αἰτιόῳτο* Λ 654. — *εὐχετόῳτο* Μ 391. — *μηχανόῳτο* π 196.

2. Prior vocalis producta est.

a) Post. v. br. e. v. c. n. pr. e. pr.

Act. Pr. I. S. 1. *μενοινώω* Ν 79. — Conj. S. 2. *μενοινήῃσι* Ο 82. — Opt. S. 1. *δρώοιμι* ο 317. — *ἡβώοιμι* Η 157. Λ 670. Ψ 629. ξ 468. 503. — Part. *μαιμώων* Ο 742. *ἡβώοντα* Ι 446. — *γελώοντες* (?) σ 111. — *ἡβώοντες* Ω 604. κ 6. — Impf. P. 3. *γελώων* (?) υ 347.

Med. Impf. *μνώοντο* Β 686. Λ 71. Π 697. 771. — *μνώοντο* λ 288. — Pr. Part. S. *μνωομένῳ* δ 106. — D. *μνωομένω* ο 440.

b) Post. v. productionis non exstant exempla.

III. ASSIMULATIO RECIPROCA.

1. Prior vocalis brevis est.

Act. Pr. I. 3. *ἀντιόωσι* Φ 151. Ζ 127. — *ἀσχαλόωσι* Ω 403. α 304. — *βοόωσι* Ρ 265. — *δαμόωσι* Ζ 368. — *δυόωσι* υ 195. — *ἐλόωσι* Ν 315. η 319. — *ἐρυκανόωσι* α 199. — *ἰσχανόωσι* Ε 89. — *καγχαλόωσι* Γ 43. — *λο-*

χόωσι ν 425. ο 28. — *μητιόωσι* Κ 208. 409. — *εἰςορόωσι* Μ 312. ϑ 173. ο 520. υ 166. — *περόωσι* δ 709. ε 176. ζ 272. η 35. ϑ 561. ι 129. — *σκεπόωσι* ν 99. — *τρυγόωσι* η 124. — *ὑφόωσι* η 105.

Part. M. *μητιόωσιν* Η 45. — *εἰςορόωσιν* ϑ 327. — F. *ἀντιόωσα* Φ 431. γ 436. ω 56. — *ἀμφαφόωσα* δ 277. — *γοόωσα* Ε 413, ss. — *ἐσχατόωσα* Β 616. — *καγχαλόωσα* ψ 1. 59. — *μειδιόωσα* Φ 491. — *μητιόωσα* Ο 27. ζ 14. ϑ 9. — *ὁρόωσα* (*εἰς*-) Δ 73. τ 514. 537. — *παμφανόωσα* Β 458. — *τηλεϑόωσα* Ζ 418. ε 63. — *εἰςοροώσῃ* ψ 239. — *ἀντιόωσαν* Δ 31. — *γοόωσαν* δ 800. τ 210. — *ἐσχατόωσαν* Β 508. — *ἰσχανόωσαν* Ψ 300. — *εἰςορόωσαν* δ 142. — *παμφανόωσαν* Ζ 473. Σ 206. Φ 349. — *τηλεϑόωσαν* Ψ 142. — *γανόωσαι* Τ 359. η 128. — *εἰςορόωσαι* Δ 9. Ε 418. — *τηλεϑόωσαι* η 116 (?). λ 590.

Med. Imper. *ἀλόω* ε 377.

2. Prior vocalis producta est.

Act. Pr. I. P. 3. *παραδρώωσι* ο 324. — *ὑποδρώωσι* ο 333. — *μαιμώωσι* Ν 75. — Part. *ἡβώωσα* ε 69. — *μαιμώωσα* (*περι*-) Ε 661. Ο 542. μ 95.

C. FORMAE CONTRACTAE.

Activum: Pr. I. S. 1. *μεταλλῶ* Δ 553. — *εἰῶ* Δ 55. — *ἐῶ* Θ 428. — *νεμεσῶ* Δ 413. ζ 286. — *ὁρῶ* Γ 234. — 2. *ἀγαπᾷς* φ 289. — *ἐᾷς* λ 147. — *εἰρωτᾷς* ρ 138. δ 347, ss. — *μενοινᾷς* Ξ 221. — *μεταλλᾷς* Γ 177, ss. — *νικᾷς* Β 370. — *ἐφορᾷς* Γ 277. — 3. *ἀρετᾷ* ϑ 329. — *ἀτιμᾷ* π 307. — *δαμᾷ* Δ 61. — *δαμνᾷ* λ 221. — *ἐᾷ* Ε 256. — *κυβιστᾷ* Π 745. 749. — *μενοινᾷ* β 34. 92, s. — *νικᾷ* Δ 576. σ 404. — *νωμᾷ* φ 400. — *ὁρᾷ* (*ἐφ*-) Δ 187, ss. — *τελευτᾷ* Σ 328. Τ 90. — *φοιτᾷ* Ω 533. — D. 2. *νεμεσᾶτον* Ψ 494. — P. 3. *ἐῶσιν* Ψ 73. δ 805. — *εἰῶσιν* Β 132. Δ 550. Ρ 659. — *μαιμῶσι* Ν 78. — *λοχῶσι* ξ 181. — *στρωφῶσι* (*ἐπι*-) η 105. ρ 486. — *παρατρωπῶσι* Ι 500. — *τιμῶσι* Ψ 788. — *φοιτῶσι* β 182.

Conj. S. 2. ὁρᾷς Γ 277. — 3. ἐᾷ ν 359. — τιμᾷ Ρ 99. — P. 1. ἐῶμεν Β 236. — εἰῶμεν σ 420. φ 260. — ἀποτρωπῶμεν Υ 119. — 3. ἀρετῶσι τ 114. — ἀποτρωπῶσι π 405. — μεταλλῶσιν π 287. τ 6. — εἰῶσι Υ 139.

Opt. S. 1. ἐῴμι π 85. — ἡβῴμι Η 123. — 3. ἐῴ υ 12. — P. 3. ἀμῴεν ι 135. — σκιρτῴεν Υ 226. 228.

Imp. S. 2. αὔδα (παρ-, ἐξ-) Α 363. Π 19, ss. — ἔα Α 276, ss. — νεμέσα Κ 145. Π 22. — νεμέσσα ψ 213. — μετάλλα Α 550. τ 115. — πεῖρα δ 545. — σῖγᾱ Ξ 90. ρ 393. τ 42. 486. — σῖγᾰ ξ 493. — τῆ ν 230. — 3. προςαυδάτω ο 440. — πειράτω Θ 8. Ι 345. — ἐπιτολμάτω υ 20.

Inf. βοᾶν Ι 12. — ἐᾶν Ο 347. Π 96. κ 536. — ἐνικλᾶν Θ 408. 422. — ὁρᾶν (ἐς-) Ω 558. δ 540. κ 498. π 29. — πειρᾶν Δ 66. 71. Ι 181. — σιωπᾶν Β 280. — γοήμεναι Ξ 502. — ἀρήμεναι χ 332. — πεινήμεναι υ 137.

Part. M. παραυδῶν π 279. — βοῶν Β 224. — διφῶν Π 747. — ἐρευνῶν Σ 321. — ἡβῶν Μ 382. Ω 565. ψ 187. — μενοινῶν Ο 293. — νωμῶν ν 255. υ 267. — ὁρῶν (καθ-, ἐς-) Ε 872. Δ 337. Ν 477. 490. — ἀναστρωφῶν φ 394. — τιμῶν Π 460. — ἐςορῶντι ε 272. — περῶντα Φ 283. — προβοῶντε Ξ 296. — γελοιῶντες σ 111 (?). — γοῶντες Σ 315. 355. ι 467. — ἐρευνῶντες τ 436. — νικῶντες Π 79. — ὁρῶντες (ἐφ-) Υ 28. ρ 487. — φυσῶντες Ψ 218. — λικμώντων Ε 500. — κερῶντας ω 364. — F. ὁρῶσα (ἐς-) ϑ 459. ψ 303. — στρωφῶσα ζ 53. 306. ρ 89. — τρωπῶσα τ 521. — τιμῶσαι Δ 46.

Impf. S. 1. προςηύδων δ 550, ss. — μετηύδων μ 153. 270. — ἀπηύρων Ι 131. Τ 89. Ψ 560. 808. ν 132. — εἴων λ 49. 88. 232. — ἐνώμων κ 32. — ἐφοίτων μ 420. — ἀνηρώτων δ 251. — 2. εἴας Ε 819. τ 25. — ἐνώμας σ 216. — ἐτόλμας υ 20. — ἀλοία Ι 568. — ηὔδα (προς-, μετ-) Γ 203, saepissime. — ἀπηύρα Ζ 17, ss. — ἐγήρα (κατ-) Η 418. Ρ 197. ξ 67. ι 510. — (ἐ)δάμνα Ε 391. Π 103. Ξ 439. Φ 52. 270. — ἔα Ε 517. ψ 77. 244. — εἴα Η 427. Δ 718. Ο 522, ss. — ἐρεύνα χ 180. — μετάλλα τ 190. —

εἰρώτα ο 423. — *ἐκίρνα* ν 53. η 182. κ 256. — *ἐκολώα* Β 212. — *ἐκύκα* κ 413. — *μενοίνα* Ν 214. λ 532. σ 283. — (*ἐ*)*νεμέσσα* Ν 16. 353. φ 147. — (*ἐ*)*νίκα* Δ 389, ss. — (*ἐ*)*νώμα* Γ 218, ss. (χ 10 a Sebero om.) — *ὁμόκλα* Σ 156. Ω 248. — *ὅρα* Ο 616. Π 646. Σ 250. Ψ 386. ω 452. — *οὖτα* Δ 525, ss. in Il.; χ 293. 4. — *πεῖρα* δ 545. — *ἐπήδα* Φ 269. — *πίτνα* Φ 7. — (*ἐ*)*σύλα* Δ 105. 116, s. — (*ἐ*)*τίμα* Ο 612. γ 397. ξ 203. υ 365. — *ἐτόλμα* Ρ 68. ω 162. — *τελεύτα* γ 62. ε 253. ω 126. — (*ἐ*)*φοίτα* Γ 449. Ε 528, s. — *κνῆ* Λ 639.

D. 3. *συναντήτην* π 333. — *προςαυδήτην* Λ 136. Χ 90. — *συλήτην* Ν 202. — *φοιτήτην* Μ 266.

P. 1. *ὁρῶμεν* κ 99. — 3. *ἥμων* Σ 551. — *ἀτίμων* Ψ 28. — *ἀπηύρων* Λ 430. — *γελοίων* (?) υ 347. — *γόων* κ 567. — *εἴων* Σ 448. π 362. — *ἕλων* Ω 696. δ 2. — *κατέκλων* Υ 227. — *κυβίστων* Φ 354. — (*ἐ*)*νίκων* Ι 130. 272. Ο 284. — *ἐνώμων* υ 252. — *ὤπτων* (*ἐπ*-) γ 33. 463. μ 363. — *τόλμων* Μ 51. — *τρώχων* ζ 318. — (*ἐ*)*φοίτων* Β 779, s. — *ἐφύσων* Σ 470.

Medium: Praes. I. S. 1. *νεμεσσῶμαι* Ν 119, s. — *ὁρῶμαι* Ν 99, s. — 2. *ὅρηαι* ξ 343. — 3. *ἀᾶται* Τ 91. 129. — *ἀνιᾶται* ο 335. — *ἀρᾶται* Ι 240. Ν 286. Ψ 209. τ 533. — *κοιμᾶται* δ 403. — *μνᾶται* τ 529. — *νεμεσσᾶται* δ 158. ξ 284. — *ὁρᾶται* Ω 291. — *ἐφορμᾶται* Ν 74. Ο 691. α 275. φ 399. — *πειρᾶται* Β 193. — P. 2. *ἀγᾶσθε* ε 129. — *ἀλᾶσθε* Κ 141. — 3. *καταρῶνται* τ 330. — *μνῶνται* α 248. ζ 34. 284. π 125. τ 133. φ 326. — *ποτῶνται* Β 462. — *πωτῶνται* Μ 287. — *ὁρῶνται* Υ 45.

Conj. S. 2. *ἄρηαι* Π 84. — P. 1. *πειρώμεσθαι* φ 268.

Opt. P. 3. *βιῴατο* Λ 467. — S. 3. *ὁρῷτο* Τ 132. δ 226.

Imper. S. 3. *μνάσθω* π 391. φ 161. — P. 2. *τρωπᾶσθε* (*ἀπο*-) Ο 666. φ 112.

Inf. *μνᾶσθαι* ξ 91. — *ὁρᾶσθαι* Γ 306. λ 156. — *ἐφορμᾶσθαι* Ρ 465. — *διασκοπιᾶσθαι* Κ 388. — *στρωφᾶσθαι* Ι 463. Υ 422. — *τρωπᾶσθαι* Π 95.

Part. *ἀλώμενος* *B* 667. *β* 333, ss. in Od. — *ἀρώμενος* *τ* 367. — *κυκώμενος* *Φ* 235. 324. — *ὁρώμενος* (*καθ-*) *N* 4. *ε* 439. *σ* 219. 344. — *πειρώμενος* *E* 129. *O* 359. *Π* 590. *Ψ* 432. *φ* 394. — *ἀλώμενον* *ε* 336. — *κυκώμενον* *Φ* 240. — *ἀλώμενοι* *δ* 368. — *μνώμενοι* *λ* 117. *ν* 378. — *μυκώμενοι* *κ* 413. — *ὁρώμενοι* *δ* 47. *κ* 181. — *κυκωμένη* *μ* 238. 241. — *πειρωμένη* *ψ* 181.

Impf. S. 1. *ἠλώμην* *δ* 91. *ν* 321. — *ἠρώμην* *μ* 337. — 2. *ἠρῶ* *σ* 176. — 3. *ἀλᾶτο* *Z* 201. — *ἠλᾶτο* *γ* 302. — *ἠρᾶτο* (*καθ-*) *A* 35, ss. — *ἰᾶτο* *M* 2. — *κοιμᾶτο* *A* 610. *διεμοιρᾶτο* *ξ* 434. — *ὁρᾶτο* *A* 56. 198. *Φ* 390. — *ὁρμᾶτο* *Φ* 572. *Γ* 142. *E* 855. — *ἐπειρᾶτο* *Δ* 5. *N* 806. — *περονᾶτο* *Ξ* 180. — *ἀμφεποτᾶτο* *B* 315. — *στρωφᾶτο* *N* 557. — P. 1. *μνώμεθα* *ω* 125. — 3. *κερῶντο* *ο* 500. — *κοιμῶντο* *Z* 246. 250. — *ὁρῶντο* *Y* 45. *X* 166. *ο* 462. — *ὡρμῶντο* *I* 178. — *πειρῶντο* (*ἐκ-*) *M* 341. *φ* 184. — Iterat. *ἔασκεν* *A* 330. — *εἴασκε* *χ* 427. *A* 125. — *τρωπάσκετο* *A* 568.

Paginarum numeri sunt Curti Studiorum voluminis VI.

VITA.

Natus sum Bernhardus Mangold Darmstadi a. CIƆIƆCCCLII d. IV. m. Octobr. patre Carolo matre Carolina e gente Jaup. Inde ab anno CIƆIƆCCCLXII per septem annos gymnasium Darmstadinum frequentavi, rectore Bosslero. A. CIƆIƆCCCLXIX Gissam me contuli, ut philologiae studio me darem, ibique viros illustrissimos audivi: Clemmium, Langium, Lemckium, Luebbertum, Onckenium, Schillingium, Vullersium; seminari philologici per sex menses fui sodalis ordinarius. Inde post tria semestria Lipsiam transmigravi ibique scholis interfui virorum illustrissimorum: Brockhausi, Curti, Langi, Overbecki, Ritscheli, Roscheri, Struempelli, Windischi, Zarncki. Seminarii philologici regii socius ordinarius fui, paedagogico Ecksteini, societatibus philologis Curti, Langi, Ritscheli etiamnunc intersum. His omnibus autem praeceptoribus meis et Gissensibus et Lipsiensibus, ut qui optime de me meriti sint, gratias ago quam maximas, praecipue Georgio Curtio, qui scholis suis me adduxit ad ea studia, ad quae etiam haec dissertatio pertinet.